

özgür MÜSLÜMAN

• www.ozgurvakfi.org • YIL: 5 • SAYI: 17 • EYLÜL/2021 • Muharrem-Safer/ 1443

ÜÇ AYLIK İLİM KÜLTÜR VE TASAVVUF DERGİSİ

PARÇALANAN
GÖNÜLLERİMİZİN MİMARİ
HZ. MUHAMMED MUSTAFA'NIN
YERYÜZÜNE TEŞRİFİ

Hâfız Mustafa UZGUR Hocaefendi

MÜSLÜMANIN BAŞINA
GELEBİLECEK
EN BÜYÜK NASİP;
İDRÂK KABİLİYETİ

Kâmil UZGUR Hocaefendi

DERT EDİNEREK
DERMAN BULAN KİMSELER

Mustafa SOYCAN

ÇİZGİLERE DERİN
MANALAR YÜKLEYEN
BİR SANAT; HÜSN-İ HAT

Zakir GÖKGÖZ

YILDIZLAR DA AĞAÇLAR DA
ALLAH'A SECDE EDERLER.

RAHMAN SÛRESİ, 6.

Qr Kod Kullanımı

Özgür Müslüman Dergimiz;
Geçen sayıda olduğu gibi bu ve bundan sonraki
sayılarda da QR-kod uygulamasını sizlerin kullanımına sunuyor...

Siz değerli okurlarımızın dergimizden her ortamda, çok daha etkin bir şekilde istifade edebilmesi için tüm makalelerimizi seslendirdik.

Makaleleri dinlemeniz için yapmanız gereken şey ise çok basit;

Akıllı telefonlarınızın "Qr Code okuyucu kameraları" sayesinde yahut ilave bir "Qr code okuyucu program" ile makalelerin sonlarına eklediğimiz kodu okutun.

Daha sonra arkanıza yaslanın...

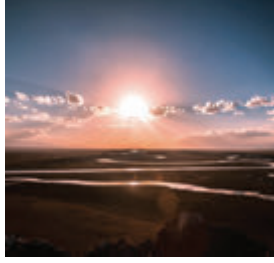
Brakın, Özgür Müslüman sizin için konuşsun...

İÇİNDEKİLER

Mevlîd-i Nebî Gecesi

Eş-Şeyh Es-Seyyîd
Hâfız MUSTAFA UZGUR
Hocaefendi (ks)

6

Müslümanın Başına Gelebilecek En Büyük Nasip; İdrâk Kabiliyeti

KÂMİL UZGUR HOCAEFENDİ

10

Haydar-ı Şâh-ı Evliyâ; Hz. Ali

(Kerremallah-u Vecheh)
ABDURRAHMAN UZGUR

14

Esmâ-ül Hüsnâ el-Vâsi'

Derleyen:
ÖMER YÜKSEL

20

Davası Uğruna Her şeyi Göze alabilenlerin Yolu; Mücâhede

Editör:
MUSTAFA UZGUR

22

Dert Edinerek Derman Bulan Kimseler

MUSTAFA SOYCAN

26

İslâm Medeniyetinde Kadının Yeri

FATMA UZGUR HOCAHANIM

30

Tasavvûfî Kavramlar; "Ârif"

Derleyen
ÖMER YÜKSEL

37

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

www.ozgurvakfi.org

ADRES

Balıkyolu Mh. Balıkyolu Cd.
418. Sk. No:8 Esenyurt
İstanbul - TÜRKİYE

İLETİŞİM

Tel.:+90.212 620 29 52
Fask:+90.212 699 27 15

YIL / SAYI

2021 / 17

YAYIN SAHİBİ

ÖZGÜR YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM VAKFI

İÇİNDEKİLER

Elektromanyetik Kirlilik Nedir?

Doç. Dr. SÜLEYMAN
MURAT BAĞDATLI

38

İman Yolunu Dosdoğru Yürüyebilmenin Üstünlükleri

YASEMİN SÖNMEZ

44

Geylaniden Öğütler; “Sebepleri Allah’a Ortak Koşmayan Müslümanlar”

Derleyen:
ÖMER YÜKSEL

48

Çizgilere Derin Mânâlar Yükleyen Bir Sanat; Hüsn-i Hat

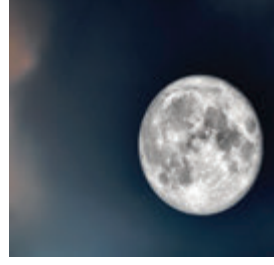
ZAKİR GÖKGÖZ

52

Mânevi mertebelerin Önündeki En Büyük Engellerden Birisi; Depresyon

Dr. MUSTAFA GÜRBÜZ

56

Bir Devletin Manevî Kurucusu; Şeyh Edebâlî

Derleyen:
MUSTAFA UZGUR

60

Çalışmayı ve Üretmeyi İbadet Sayan Bir Anlayışın Sahipleri: Ahî Teşkilatı

66

Vakfımızın Karabük İlindeki Faaliyetleri

69

EDİTÖR

MUSTAFA UZGUR
Temel İslâm Bilimleri
Tasavvuf Doktora Öğrencisi

GRAFİK TASARIM

SEDAT KAYA
Grafik Yönetmeni

MAKALE SESLENDİRME

TURGAY AYDIN
Radyo Program Sunucusu

BAĞIŞLARINIZ İÇİN

VAKIFBANK
BAHÇELİEVLER ŞUBESİ
İBAN NUMARASI

TR54 0001 5001 5800 7304 5325 60

BASKI

Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları ÖZGÜR VAKFI'na aittir. Yazılardaki her türlü mesûliyet, yazara aittir. Gönderilen yazılarda editör ve yayın kurulu değişiklik yapabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez. Yayınlanan yazılarda telif ücreti ödenmez. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metinler aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi yada başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

BAŞLARKEN

Kıymetli kardeşlerim. Hepinizi hürmetle selamlıyorum. Allah (cc) insanları iyi ahlak üzere yaratmıştır. En iyi amellerden birisi güzel ahlak, hoşgörü ve iyi niyettir. Allah (cc) insanların rengine, ırkına ve doğduğu yere bakmaz. İnsanıya karşı yapmış olduğu hizmetlerine bakar. İtibarlı bir kişiliğe sahip miyiz? diye bizleri gözetir.

İtibar kelimesinin sözlük anlamı; kişinin toplumdaki yeri ifade eder. İnsanlar doğarken belirli bir kişiliğe ve itibara sahip olarak doğarlar. Bu özellikler doğuştan anne-baba ve akrabadan sirayet eder. Fakat insanlar yaşadığı müddet bu itibarı yani kişiliği kendisi belirler. İsterse zirveye yükseltir isterse sıfıra indirir. Bu tercih kişinin kendi elindedir.

İtibar kelimesi genellikle makamla karıştırılır. Makam insanlara başkası tarafından verilir. İtibar ise insanlar yaşadığı müddetçe son nefese kadar devam eder ve kişinin kendi kazanımıdır. İşte bizler insanlara daha fazla yararlı olabilmek, hayırlı ameller işleyebilmek için tasavvufi bir eğitime, bir Mürşid-i Kâmil'e ihtiyaç duyarız. Allah (cc) bizlere **Şeyh rahmetullah Hâfız Mustafa Babamızla** tanışmayı ve tarikata intisap etmeyi daha sonra da Kâmil Uzgur hocaefendimizin sohbetleri ile bu yolda devam ederek, feyz almayı nasip eyledi. Şükürler olsun.

Mürşidimiz Kâmil Uzgur hocaefendimiz sohbetleri, kişiliği ve yaşantısı ile bizlere bu yolda tarikat şemsiyesi altında durabilmeyi, maddi-manevi açıdan daima doğru ve dürüst olmayı, Allah'ın (cc) emirlerine, Resulullah'ın (sav) sünnetine uymayı, insanlara yardımcı olabilen, hayırlı bir kul olabilmeyi öğütledi.

Bizlerde yaşadığımız müddetçe bu düsturlar ölçüsünce **Allah ve Resulünün** emirlerine uyan doğru, dürüst, hayırlı bir kişiliğe sahip olabildiysek ne mutlu. Dünyaya tat veren hoş bir seda bırakabildiysek ne mutlu bizlere.

Kıymetli kardeşlerim. Sizlere saygı, sevgi ve hürmetlerimi sunuyor; Allah'a (cc) emanet ediyorum. Allah yar ve yardımcımız olsun. Saygılarımla...

Ahmet EKŞİLİOĞLU
Özgür Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Yardımcısı

özgür MÜSLÜMAN

Dergisi Basın-Yayın Hayatının

5. Yılında...

Parçalanan

Gönüllerimizin mimarı;

H.z. Muhammed Mustafa (sav)'nin
Yeryüzüne teşrifi

“

Mevlîd-i Nebî Gecesi

”

Cenâb-ı Hakk'a sonsuz, nihayetsiz şükürler olsun ki bizleri bir kez daha bir Mevlid kandiline (böyle bir mübarek geceye daha) erİştirdi Elhamdülillah. Mevlid kandilinin adını duyuyoruz, ancak manasını tam manası ile bilmiyoruz. (Bu toplum içerisinde) öyle insanlar var ki; Şu anda camilerin dolup taşmasının, Müslümanların bir arada tıklım tıklım olmasının yegâne sebebini, bu gecenin kutsiyetini, bu gecenin manasını bilmiyorlar. Bu cemaati, bu toplumu, bu Müslümanları buraya toplayan nedir? bu gece niye toplanmışlardır? Niçin toplanıyorlar?

(Bu durumda olan) kimselere de acımak lazım. Tabi ki ilk önce kendimize acıyacağız. Bu gecenin manasını (bizler dahi) henüz bilmiyoruz.

(Bizler buraya toplanarak, bu geceyi ihya ederek aslında Őunları diyoruz.) Hoş geldin ya Resûlallah. Sefâ getirdin ya Resûlallah. İslâm dinini getirdin ya Resûlallah. (Bizlere) Hz. Kur'an ı getirdin ya Resûlallah. Cahiliye devrine dur dedin ya Resûlallah. Putları kırdın, yıktın ya Resûlallah. Nur getirdin, âlemleri Nur'a gark ettin ya Resûlallah.

(Bu gecenin manasında) neler var görüyor musunuz? Peygamberimiz (asv), Efendimiz henüz gelmeden Hz. Allah (c.c.) Kur'anın hükmünü ve Kur'an-ı Kerimi bütün her Şeyi ile meali ile manası ile hazırlamış. Bu Kur'anın sahibi gelecek demiş. Hazırlamış Kur'an-ı Kerimi. (Kur'an) Hz. Muhammed Mustafa'yı (asv) bekliyor. O Zat-ı Muh-teremi bekliyor. İki cihanın güneşini bekliyor. Putları kırarak, cahiliye devrine dur diyecek Muhammed Mustafa'yı (a.s.v.) bekliyor.

Artık sen bu nimete nasıl Őükretmezsin, sen bu topluma nasıl Őükretmezsin, sen bu geceye eriştin nasıl Őükretmezsin. Sen Hz. Kuran'a eriştin nasıl Őükretmezsin, sen Hz. Muhammed'e ümmet oldun nasıl Őükretmezsin, sen İslam dinine sahip oldun, intisâb ettin nasıl Őükretmezsin. Hepsini birbirinden değerli nimetler, sıhhat, afiyet verdi ve bizi Müslüman olarak Halk (yarattı) etti Allah. Nasıl Őükretmezsin. Bu nimetlerin karşısında, nankör olursun, hiçbir kıymet değer bilemezsin.

Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) Efendimizin bu gece doğum gecesi. Dünyaya teşrif gecesi, dünyaya yer yüzüne bütün kâinata şeref verme gecesi...

*Âmine Hâtun Muhammed ânesi
Ol sadeften doğdu ol dürdânesi*

*Çünkü Abdullah'tan oldu hâmile
Vakt erişti hefte-vü eyyâm ile*

*Ol Rebiul evvel ayı nicesi
On ikinci gece isneyn gecesi*

Rebiul evvel ayı, on ikinci gecesi yani bu gece tan yeri ağarınca Peygamberimiz dünyaya teşrif ediyor. Ya Rabbi Şefaatine Nail eyle. Şu ümmeti birbirinden parçalayıp ayırma. Şu ümmete, bu gecenin hürmetine birlik beraberlik ver.

Ya Resulallah senin bu gece teşrifin hürmetine, senin sonsuz, nihayetsiz, son Nebi olarak, son Resül olarak iman eden inanan şerefli ümmetin hürmetine, senin hürmetine hazırlanan yüce Kur'an hürmetine ki -baştan sona kadar Allah kelamı, Allah sözü- (c.c.). Hiç kimsenin bir harfini bozmayacağı bir kanun ve nizam. Değiştirilemeyecek bir nizam, bir kanun. (Kur'an-ı) Sen getirdin bize, nesilden nesile, elden ele, dilden dile, gönülden gönüle teslim ettin bizlere ya Resulallah. Senin bırakmış olduğun şu şeriat emanetini, şu anda bize emanet ediyorsun. Bizde sana söz veriyoruz. En kısa, en yakın zamanda senin sevgili ümmetin, sana sonsuz nihayetsiz iman eden ümmetin, senin şeriatını (tekrar getirecek inşallah.)

Ya Rabbi! Habibinin hürmetine Müslümanlara akıl ve şuur ver. Birlik beraberlik ver. Senin Resûlünün, senin göndermiş olduğun Şeriatı, Habibine teslim ettiğin Hz. Kur'an-ı bizlere emanet ettin. Bize yardım eyle Ya Rabbi. Bizde Sen'in şeriatını, Sen'in Kur'anının hükmünü, Sen'in Kur'anının anayasasını getirmek istiyoruz. Bize fırsat ver ya Rabbi!

Yol kenarlarında dikilmiş Umumi trafik işaretleri var. Her araba kullanan, bütün Müslüman, herkes yani bu trafik işaretlerini anlıyorlar. Kırmızı yandığı zaman dur işareti, yeşil yandığı zaman geç işareti herkes biliyor. Çocuklar dâhi biliyor. Yaya yollarında da kırmızı yanarken dur, yeşil yanarken geç ve bazı yolların kavşaklarında da tehlike işaretleri var. Yol yapımı, yol inşaatı var diye tehlike işaretleri koyuluyor.

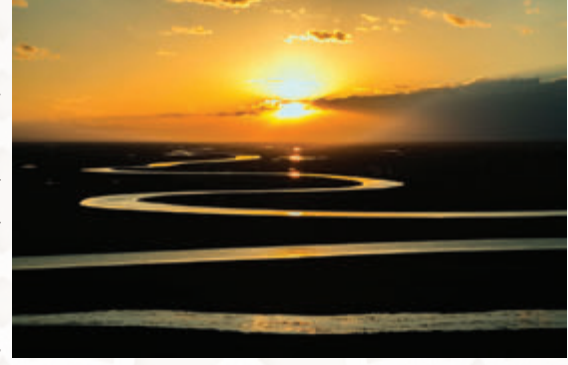
İslam caddesine de işaretler koymuş Hz. Allah. Allah'a giden yola, Allah'ı Azimüş-Şan bir tarafa emirlerinin işaretini, bir tarafa nehiyelerinin işaretini (koymuş.) Yani bu yol yasaktır, bu yol serbest açıktır. İslam'ın ana caddesi Allah'a gidiyor. Ve Müslümanlara Cenab-ı Hak İslam caddesinde, İslam'ın Beş esası olmak üzere işaretler koymuş. Akl-ı selim her insan bunu görüp, anlıyor.

Evet, burada bir cami minaresi var. Müslüman cami arıyor. Namaz kılacak. Cenab-ı Hak orada bir cami, bir mescid kurdurmuş kullarına. Orada bir İslam işareti var. Hemen koşuyor abdestini alıyor, İslam'ın ana caddesi olan İslam'ın beş temel üzere kurulan ilk önce **Namazı kıl!** emrini (Nur/56) tekrar Müslüman yerine getiriyor. **Zekatını ver!** İslam'ın esaslarından biride malının zekatını vermek. İslam'ın ana caddesinin üzerinde farz olan bir üçüncü işaret Hacca yürü, **Hacca git!** diyor Cenab-ı Hak. Gel beytimi tavaf et üzerine farz kılınan haccı ifa et diyor Cenab-ı Hak. **Ramazana Orucu tut!** Yılda bir ay oruç tut. O da İslam caddesinde bir işaret Oruç.

Cenab-ı Hak nehyettiği yolda da tehlikeli işaretler koymuş. Bu işaretler nelerdir. Bu işaretlerde Cenab-ı Hak'ın yasakladığı yasaklar; İçki, kumar, zina, faiz, rüşvet bütün kötülükler, kan davası, adam öldürme, adam soyma, eşkıyacılık, soygunculuk vs. bütün kötülükleri yasaklamış orada da yasak işareti var. Sakın bu yola gitmeyin bu yol yasaktır. Giderseniz helak olursunuz diyor Cenab-ı Hak. Yasaklamış o yolu kapatmış.

Fakat bazı kullar kendi iradeleriyle, kendi istekleriyle o yasak olan yola giriyor. Bildiği halde, buradan çıkamayacağı, burada helak olacağı, burada perişan olacağı, buradan bir kez daha geri çıkamayacağını anladığı halde kendi iradesiyle, isteğiyle o haram yola giriyor. Ve öyle bir derde müptela oluyor ki; zararı bir kendine dokunmuyor. Bütün çevresine, yakın ailesine, çocuğuna çocuğuna, dahi zara veriyor. Perişan ediyor.

Bir ailede bir aile reisi içki içtiği zaman Peygamberimiz s.a.v. Buyuruyor ki; İçki kötülüklerin anasıdır, İçki kötülüklerin anasıdır. O içkiyi kim içerse artık çevresinde ne kötülük ne varsa hepsini yapar. Kafası bozulan deli adam ne yapar? Deli adam ne yapmaz ki! Evi yakar, evi yıkar, karısını, kızını öldürür, yabancıyı öldürür, öz kızına saldıır. Gazeteleri okuyorsunuz. Allah'ın nehyini işleyenler, Allah'ın nehy ettiği kötü işleri, fiilleri işleyenlerin ne kötülük yaptıkları hepimizce malum. O konuya girmeye gerek yok. HEPİNİZ BİLİYORSUNUZ.

Peygamberimiz (sav.) Efendimizin doğumu gecesi münasebeti ile bazı konulara temas edeceğim Allah nasip ederse. Bu vesile ile bazı şeylere de temas edip sizlerin kafalarındaki o perdeleri açmaya çalışacağız. Gaflet perdeleri var kafamızda. O perdeleri de inşallah Allah'ın inayeti Resulullah ve Pir-i Meşâyih himmetiyle onları kaldırmaya çalışacağız. İlk önce Cenab-ı Hak bu fakirinin gaflet perdesini kaldırsın ondan sonra da sizlerin. (Amin)

* Bu makale Hâfız Mustafa Efendi'nin 19 Eylül 1991 tarihinde yapmış olduğu kürsü sohbetinden derlenmiştir. Okuyanların yazıyı daha iyi anlamaları için parantez içerisinde bazı ilaveler yapılmıştır.

Sohbetin tamamını
Kendi Sesinden dinlemek
için **Qr-Codu** taratın!

*Müslümanın başına gelebilecek
en büyük nasip;
İDRÂK
k a b i l i y e t i*

Değerli kardeşlerim,

Kıymetli Müslümanlar...

Müslümanın başına gelecek en büyük nasip nedir diye düşündüğümüz zaman aklımıza birçok şey geliyor. Kimisine göre ilim, kimisine göre para, kimisine göre irfân, kimisi için kariyer, şan, şöhret. *Böyle bir sual ile karşılaştığımızda acaba bizler ne isteriz? Neyi talep ederiz?*

Kendi kanaatimce Müslümanlar için en doğrusu yani en büyük nasip idrâkin geniş olması, İslâmi anlayışın derin olabilmesi. Şöyle düşünelim. İslam'ı doğru bir şekilde anlamadıktan sonra, geniş bir idrak ile Allah'ın emirlerine bağlı kalamadıktan sonra o kişi hiçbir şeyin kadrini, kıymetini tam manası ile bilemez. Allah (cc) o kişiye İman dahi verse, o imanı nasıl değerlendireceğini bilemeyebilir.

Müslüman yaratılmışızdır ancak İslam'ın kıymetini, değerini bilemezsin. Allah (cc) zenginlik vermiştir, zenginliğin kadrini, kıymetini bilemezsin idrak olmadıkça, anlayış olmadıkça.

Bundan dolayı Müslüman olarak *"Ya Rabbi idrakini ver, İslam'ın, Kur'an'ın, Muhammed Mustafa'nın, İmanın ya da hangi nimeti ne şekilde nasip etmişsen, edeceksen, onun anlayışını bizlere nasip et Ya Rabbi."* diye dua edip bunu istememiz lazım, Allah'tan talebimiz en başta bu olması lazım.

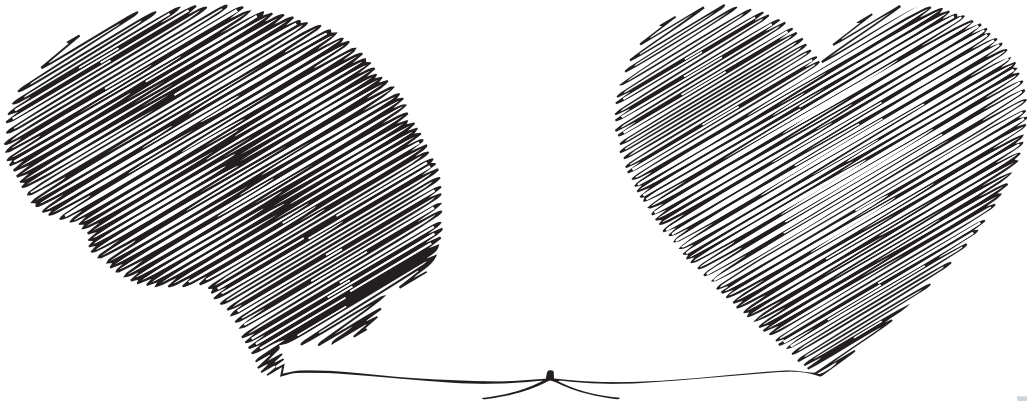
Düşünsenize kişinin anlayışı yok, önüne bir çuval altın koymuşsun, bilmiyor, anlamıyor. Ne işe yarar o altın? Ya da ilim okumuş irfan sahibi adam ama idrak yok, anlayış yok. O ilim ona ne fayda verir? Hatta belki de onun o ilminden hem kendisi hem de çevresi zarar görüyordur, görecektir. Böyle kimseler etrafımızda yok mu? Tabii ki var, hem de çok var.

İşte Allah'tan ne talep edersek edelim *"Ya Rabbi hayırlısını ver, hayırlı anlayış nasip eyle"* diye dua etmemiz lazım. Hayırlı idrak nasip et, hayırlı anlayış nasip et diye dua etmemiz lazım. En büyük nasip anlayıştır diyeceğiz. O yüzden yüce Rabbimiz bize

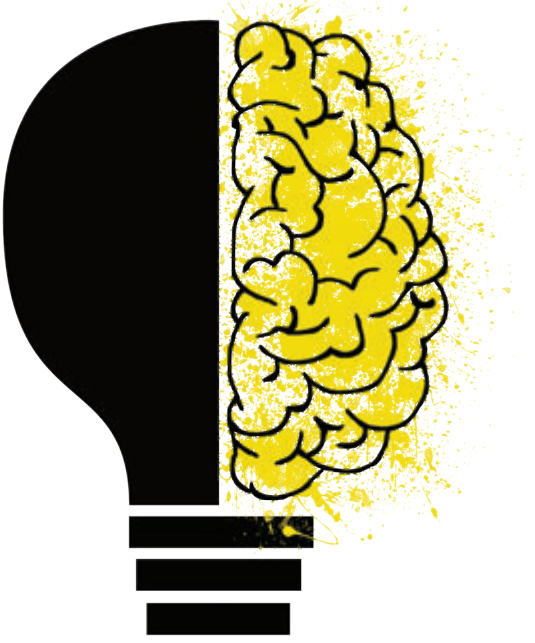
Kur'an'ı oku, Kur'an'ı anla, anladığını yaşa diye emrediyor. Böyle bir sıralama var. Okumadan anlamak mümkün değil, okuyacaksın ki anlayasın. Anladıktan sonra da yaşamazsan olmuyor, yaşamamanın anlayışını Allah nasip etsin cümlemize. İslam'ı yaşamamanın idrakini nasip eylesin Allah cümlemize.

Bu anlayışın doğruluğu hayatımızın her alanında gereklidir. Bir Tasavvuf ehli için de geçerlidir. Tarikatı anlamadıkça yaşamak mümkün değildir, idrak etmedikçe o tarikatı yaşamak mümkün değildir. O yüzden Allah'tan ilk önce mensubu olduğumuz yolun ne olduğunu bizlere anlat diye dua edeceğiz. Bu yolun ne kadar önemli olduğunu ne kadar ehemmiyeti olduğunu, hayatımda bunun ne kadar değerli olduğunu bana idrak ettir Ya Rabbi. O idraki bana nasip et ki, bu yolu düzgün şekilde yaşayabileyim.

Eğer bu yolu tam manası ile anlayamamışsak eğer ya da bu yolun idrakini Allah'tan istememişsek, inanın ki bir gün, beş gün değil; yıllarca gelip gidersin o idrak olmadıkça, oluşmadıkça bu yolun ne olduğunu anlayamazsın. O anlayışsızlık, o anlayış kıtlığı, anlayış nasipsizliği senin o yıllarını adeta çöpe atırır.

20 yıl ne demek biliyor musunuz? 25 yıl ne demek biliyor musunuz? Bir ömür. Bir insanın gençliği ve orta yaş döneminin bir kısmı. Bu dönemler yalan olmuş demektir. Neden? İdrak ve anlayış nasibi edinememişsin. Tam manası ile anlayamamışsın demektir.

Anlayış kıtlığının birçok insanda zararları oluyor. Anlamadığı gibi anlamadıklarından kendine içtihat oluşturuyor. Anlamadığı gibi o anlamamanın neticelerini başkasına yüklüyor. O yüzden anlayış eksikliği, idrak eksikliğinin mü'min'e kulluk yolunda zararları pek çoktur.

Bu yüzden kul olarak diyeceğiz ki: Ya Rabbi amelim az da olsa, o az amelin anlayışını, idrakini bana ver. Yavaş seyreden bir kulluk yolculuğum da olsa Ya Rabbi, o yavaş seyreden yolculuğun anlayışını bana ver. Yavaş da olsa o kullukta devamlılığı nasip et Ya Rabbi. Beni o yolda tut, beni o yoldan etme, beni emeklerimden etme diyeceğiz.

Allah idrak meselesini Kur'an'da bizlere şöyle anlatıyor: **"Aklınızı kullanınız diye Allah size âyetlerini işte böyle açıklıyor."** (Bakara, 242.) Yani bizlere akletmiyor musunuz diyor, görüp neden ibret almıyorsunuz diyor, anlamadığınız bir şeyin size bir fayda vermesini nasıl bekliyorsunuz buyuruyor yüce Allah (cc).

Bugün yeryüzünde İslam'dan hiçbir anlayışı olmayan, İslam'ı hiç anlamamış ama sadece ismi Müslüman olan yüz milyonlarca insan var. İslam'ın tadını alamamış, İslam'ın hiçbir güzelliğini hissedememiş, nasiplenememiş olanlar var. Neden? Çünkü mensubu olduğu İslam dininin hiçbir şeyini fark edememiş, anlamamış. Arap olsun, Türk olsun, Acem olsun. Hangi milletten, hangi kavimden olursa olsun dinini anlayamamış.

Anlamamak demek okumamak demek değildir. Bir kimse okumuş, aynı zamanda, senelerini vermiş hatta ve hatta zahiri ilimler alanında o konunun, o konuların ihtisasını da görmüş olabilir. Yani hususi olarak o konuyla ilgilenmiş. Tahsil etmiş kendine alan edinmiş, o alanda her türlü vaktini vermiş, mesaisini harcamış ve o alanın adeta zahirde uzmanı olmuş ama idrak edememiş.

Allah'ım bize şu söylediklerimizin de idrakini nasip et. Şu konuştuklarımızın da anlayışını nasip et Yarabbi, cümle okuduklarımızın, yazdıklarımızın, çizdiklerimizin, düşündüklerimizin, tefekkürümüzün, sana kulluk yolunda o yolun idrakini bizlere nasip et Yarabbi. O yolda bizi tut.

Bu yolda anlatmış olduğumuz idrakle beraber gidebildiğimizi, gittiğimizi düşünebiliyor musunuz? İslam yolunda İslam'ı gerçek manada Allah'ın emrettiği biçimde idrakiyle gittiğimizi düşünebiliyor musunuz? Ne güzel sonuçlar ne güzel neticeler bizi bekliyor demektir. Hayatımızın her anında, hatta öyle ki bu yolun zorlukları, mücadeleleri dahi güzelleşecek ve bizim o yolda idrakimizi artıracak demektir. Yani bu yolun çilesi de bu yolun her türlü imtihanı da bize hayır ve güzellik katacak demektir. Sabır katacak demektir, sebat katacak demektir.

Sözümüz Tarikat ve tasavvuf alanında yirmi, yirmi beş yılı hiç eden insanlara sözü-müz. Fitne kapısını çaldığı zaman eyvah eyvah diyeceği yerde oh beklediğim an geldi diyenlere sözümüz. Ben de zaten dört gözle bu kapının çalınmasını bekliyordum diyenlere sözümüz. Neden böyle oluyor biliyor musunuz? Şeytanın işi bu. Vesvese, fısıltıyla dolaşüyor. Şu anda bütün âlemde, onun fısıltılarına kanmış yüzbinlerce, milyonlarca insan dolu. Sokaklar, çarşılar, pazarlar, evler her taraf. Hayatımızın her alanına şeytanın fısıltısı hâkim olmuş. Buna manevi alanlar da dâhil olmak üzere. İslam âlemine baktığımız zaman şeytanın fısıltısı Müslümanları ne hale getirmiş zaten görüyoruz. Bir de bunun içerisinde ben İslam'ı yaşıyorum diyenlerin durumu var ki biz ona değinmeye çalışıyoruz şu anda.

Allah'im sen bizi kendimizden oluşan sebeplerden muhafaza eyle ya Rabbi. Yarat-tığın her şeyin şerrinden muhafaza eyle ya Rabbi. Şeytanın nefsin şerrinden muhafaza eyle ya Rabbi. Cümle kötülüklerden, kötülerin şerrinden, haset edenlerin hasedinden muhafaza eyle ya Rabbi. Bizi bize bırakma. Senin habibin buyuruyor ki; **"Ey yüce Rabbi-miz, beni göz açıp kapayıncaya kadar nefsimin eline bırakma."** Biz nasıl dua etme-miz lazım bilemiyoruz, sen nasıl dua edilmesi gerektiğini en iyi bilensin, kendine nasıl dua edilmesi gerekiyorsa bizim dualar-ımızı da öyle kabul et ya Rabbi. Cümle hastalıklarımıza şifa ver. Cümle dertlerimize deva ver. Cümle borçlarımıza maddi manevi ödeyebilme gücü ihsan eyle. Ya Rabbi ülke-mizin üzerindeki başta bu hastalık olmak üzere tüm musibetleri kaldır ya Rabbi. Sonra ülkemizin birçok yerinde çıkan yangın afetlerini yok et ya Rabbi. Söndür ya Rabbi.

عَلِيٌّ

Haydar-ı Şâh-ı Evliyâ; Hz. Ali
Kerremallah-u Vecheh

Hz. Ali

Hazret-i Ali, Resûl-i Ekrem'in dünyaya teşriflerinden otuz iki sene sonra Miladi 597 tarihinde Mekke-i Mükerreme'de doğmuştur. Ebû Tâlib'in oğludur. Resûlullah'ın dördüncü halifesidir. Benî Haşim'den hilafet makamına geçenlerin ilkidir. Hazret-i Ali'nin babası Ebû Talib, Mekke'nin ileri gelenlerindendi. İtibarı ve mevkiî yüksekti. Hazret-i Muhammed (sas)'in şefkatli himayesinde büyümüştür.

Ebû Talib, hayatının sonuna kadar Resûl-i Ekrem'i korumuş ve ona daima siper olmuştur. İşte bu yüzden Kureyş'liler Ebû Talib'e ve ailesine düşman olmuş ve üç seneye yakın Şib-i Ebû Talib'te muhâsara altında kalmışlardı. Her türlü zahmetlere katlanmış çok sevdiği yeğenini düşmanlarına karşı müdafaa etmiş ve onun her arzusunun yerine gelmesine bütün gücüyle çalışmıştır.

Hazret-i Ali'nin annesi de Esed'in kızı Fatıma olup, o da Hâşimî sülâlesine mensuptur. Bu mübarek kadın, öksüz kalan Hz. Muhammed'i kendi öz evladı gibi sevmiş ve ona şefkatini hiçbir suretle esirgemiştir. Esed'in kızı Fatıma yeni doğan çocuğuna ad olarak Arslan manasına gelen (Esed'i) koymuştu. Fakat Ebu Tâlib çocuğunun isminin Ali olmasını istemiş ve eşi de bu ismi kabul etmiştir.

Hazret-i Ali'nin künyesi Ebû'l Hasen'dir. Resûl-i Ekrem kendisine bir iltifat olmak üzere (Ebû Tûrâb) künyesini vermiştir. Haydar (Cesur, Yiğit) lakabını da Peygamberimiz takmıştır. İşte bundan sonra Hazret-i Ali (Ali Haydari) diye tanınmıştır.

Mekke'de bir aralık kıtlık olmuştu. Birçoklarının geçimleri zorlaşmıştı. Çok nüfusu bulunan Ebû Talib de bunlar arasında idi. Bu hal karşısında Hazret-i Peygamber çok sevdiği ve saydığı amcasına bir yardım olmak üzere Hazret-i Ali'nin iâşe ve ibatesini üzerine almıştır. Artık Hazret-i Ali bundan sonra Resul-i Ekrem'in yanından hiç ayrılmamıştır. O'nun himayesinde büyümüş ve terbiye görmüştür.

🔴 Hazret-i Ali'nin (r.a) İslâm'ı Kabul Etmesi;

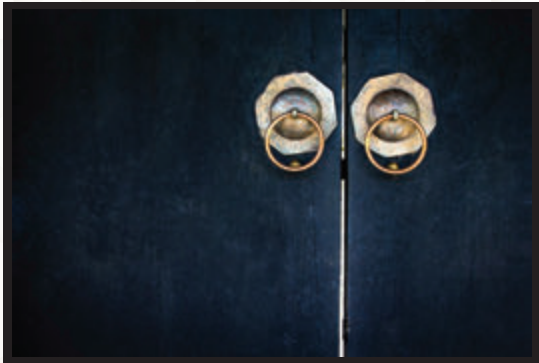
Hz. Ali (ra) bir gün Resul-i Ekrem'in Hazret-i Hatice ile ibadet yaptıklarını görmüştü. Hayrette kalan Ali, bu ibadetin manasını Peygamberimizden sormuş ve o da Hazret-i Ali'ye Risâlet'inin manasını açıklamış, Tevhid dinini kabul etmesini kendisine tavsiyede bulunmuştur. Bu sırada Hazret-i Ali henüz küçük yaşta idi. Biraz düşündükten sonra Hazret-i Peygamberin irşad ve ikazı ile Risâlet'i Muhammedîyeyi tasdik etmişti. İşte İslam tarihinde Hazret-i Hatice'den sonra erkekler arasında ilk Müslüman olan Hz. Ebû Bekir, çocuklardan ise Hazret-i Ali olmuştur.

Hazret-i Ali Müslüman olduktan sonra on üç sene Resul-i Ekrem'le birlikte Mekke'de kalmış ve Resûlullah'ın meclislerinde daima hazır olmuştur. Hatta bir gün Resul-i Ekrem ibadetini yaparken babası Ebû Talib onları görmüş ve ne yaptıklarını sormuştu. Peygamberimiz amcasına, Cenab-ı Hakk'a ibadet ettiklerini söylemiş ve onu da Hak dinine davet etmişti. Ebû Talib de sevgili yeğenine, beni mazur gör, demekle iktifâ etmişti. Peygamberimiz nübüvvetin dördüncü yılında; Yakın akrabaları Allah'ın azabı ile korkut" mealindeki ayeti celilinin nazil olması üzerine, İslam dinini açıktan açığa yaymaya başlamıştır. Hakikati duyurmak maksat ve emeli ile yakınlarını Safâ tepesinde toplamıştı. Müşrikler kendilerinin ne için buraya topladığını sormaları üzerine Hz. Peygamber onlara: **"Şu dağın arkasında bir düşman var ve size saldırmak için**

bekliyor desem bana inanır mısınız?" buyurdu. Onlarda : "Evet, inanırız " dediler. Bunun üzerine Resul-i Ekrem; "O hâlde ben şimdi size, önünüzde şiddetli bir azap günü bulunduğunu, Allâh'a inanmayanların o çetin azâba uğrayacaklarını haber veriyorum. Ben sizi o çetin azaptan sakındırmak için gönderildim." Dedi. Orada hazır bulunanlar bu sözü alaya alarak karşıladılar. Hatta İslam düşmanı olan amcası Ebu Leheb, ağır sözleri söylemekle kalmadı, yerden aldığı bir taşı yeğenine atmak cüretini gösterdi. İşte bu münasebetle Ebu Leheb hakkında (Tebbet süresi) nazil olmuştur.

Peygamberimiz akrabalarını ikinci kez bir araya getirdiğinde ise Hz. Hamza, Hz. Abbas, Ebu Talip ve İslam dininin amansız düşmanı Ebu Leheb'te vardı. Ziyafette bulunanların sayısı kırk kişiyi bulmuştu. Resul-i Ekrem ayağa kalkarak orada hazır bulunanlara: "**Ey Abdü'l-Muttalib oğulları! Ben hassaten size ve bütün insanlara gönderilmiş bulunuyorum. İçinizden hanginiz benim kardeşim ve dostum olmak üzere bana biat edecek?**" dedi. Resul-i Ekrem'in bu konuşması üzerine Hz. Ali ayağa kalkmıştı fakat Peygamberimiz onun oturmasını istemişti. Bu hal üç defa tekerrür edilmişti. Nihayet üçüncüsünde Resul-i Ekrem Hz. Ali'ye elini uzattı ve O'nun biatini kabul etti.

Hz. Ali'nin (r.a) Medine'ye Hicreti

Hazret-i Peygamber on üç sene Mekke'de Kureyş'lilere İslam dini hakkında vaaz ve nasihatte bulunmuştur. Fakat buna rağmen Kureyş liler Resul-i Ekrem'e ve etrafındaki Müslümanlara eza ve cefa etmeye başlamıştı. Artık artan zulüm ve işkencelere tahammül edemeyen Müslümanlardan bir kısmı Habeşistan'a ve bir kısmı da Medine'ye hicret etmişlerdi. Mekke'de Resul-i Ekrem ve pek az bir Müslüman kalmıştı. Mekke müşrikleri, Müslümanların hicret etmelerine hem sevinmişler ve hem de korkmuşlardı. Sevinmişlerdi çünkü Mekke'de Hz. Peygamber yalnız kalmıştı. O'na suikastta bulunmak gayet kolaydı. Bir taraftan da Müslümanlığın yayılmasından endişe duyuyorlardı.

Nübüvvetin on üçüncü yılında Müslümanların çoğu Medine'ye Hicret etmişlerdi. Miraç hadisesinin vuku bulması üzerinden henüz az bir zaman geçmişti. Resul-i Ekrem Allah'ın izniyle Hicret'e karar vermişti. İşte bu sıralarda Kureyşliler, Medine'de Müslümanların çoğalmakta olduğunu ve belki Peygamberin de Hicret etmesi muhtemel bulunduğunu mülahazasıyla ileri gelenler DarünNedve denilen Kusay Bin Hakim in evinde toplanmışlar ve bir çığ gibi büyümekte olan İslamiyet'in nurunu söndürmek için çarelere başvurmuşlardı.

Ortaya çeşitli fikirler atılmış ise de, Ebu Cehil'in "Her kabileden birer adam çıksın bunların hepsi aynı anda Hz. Muhammed'in üzerine hücum etsinler ve öldürsünler. Böylece Peygamberin öldürülmesinden dolayı muhatap bütün kabileler olacağından, bu vaziyet karşısında Haşimiler yalnız başına bütün kabilelerle uğraşması mümkün olamayacağından diyete razı olacaklardır." Teklifi ittifakla kabul edilmiş ve hemen her kabileden birer adam seçilmişti. Sayıları kırk kişiyi bulan bu adamların arasında Ebu Leheb, Ebu Cehil, Âs oğlu Hakem ve Halef oğlu Ümeyye'de bulunmaktadır.

Resul-i Ekrem durumdan haberdar olmuş ve Hz. Ali'yi çağırıp ona: "Ya Ali! Ben Cenab-ı Hakk'ın emriyle Medine'ye Hicret ediyorum. Sen bu gece benim yatağında yat. Şu emanetleri sahiplerine teslim et ve sonra Medine'ye gel." buyurmuşlardır. Hz. Ali, Resul-i Ekrem'in yatağına girmiş ve yeşil hırkasını da üzerine örtmüştür. Peygamberimiz bu arada Allah'ın izni inayeti ile müşriklerin arasından güvenle çıkıp gitmişti. Müşrikler ise hala yatakta yatanın Peygamber olduğunu zannediyorlardı. Sabah olunca yatakta Hz. Ali olduğu anlaşıldı. Müşrikler Hz. Ali'ye Hz. Muhammed'in nerede olduğunu sormuşlardı. Hz. Ali'de onlara: Bilmiyorum, demişti. Bunun üzerine müşrikler Hz. Ali'yi hapsedmişler ve bir müddet sonrada serbest bırakmışlardı.

Hz. Ali Mekke'de ancak üç gün kalabilmişti. Yanındaki emanetleri yerlerine verdikten sonra Medine'ye Hicret etti (622 Miladi).

Hz. Peygamber, Medine'de Ensar ile Muhacirler arasında kardeşlik bağlarını kurmuş ve Hz. Ali'yi de kendisine kardeş edinmişti.

Hz. Ali hicretin ikinci yılında Hz. Fatıma ile evlendi. Hz. Peygamberin damadı olmak şerefini kazanmış ve onların nikâhlarını bizzat Resul-i Ekrem kıymıştır. Nikah-tan on yedi gün sonra da düğünleri olmuştur. Hz. Ali'nin Hz. Fatıma'dan; **Hasan, Hüseyin, Muhsin** adlarında üç oğlu ve **Zeynep, Ümmü Gülsüm** adlarında iki de kız çocukları olmuştu. Bunlardan Muhsin henüz çok küçük yaşta iken vefat etmiştir.

Hicretin dördüncü senesinde vuku bulan Beni Nadir Gazvesinde Resul-i Ekrem Livâ'i Şerif sancağını Hz. Ali'ye tevdi etmiş ve bu suretle bu muharebede de Hz. Ali büyük başarı göstermiştir. Hendek Gazvesinde de Büyük yararlılık gösteren Hz. Ali'ye, Resul-i Ekrem zırhını giydirmiş ve Zülfikar adını taşıyan kılıcı takmıştır. Hz. Peygamber "Ya Rab! Amcam Ubeyde Bedir'de ve Amcam Hamza da Uhud'ta şehit düştüler. Yanımda yalnız amcazadem Ali kaldı. Sen onu koru ve beni yalnız bırakma!" diye duada bulunmuştur.

Hz. Ali'nin (r.a) Tefsir İlmindeki Yeri

Hz. Ali, Arap dilinin ilk kaidesini tespit etmiştir. Bu yönden Kur'an diline herkesten ziyade vakıftı. Her ayetin manasını, sebebi nüzulünü çok iyi bilirdi. Bunun için büyük müfessirlerden sayılmıştır. Kendisinden tefsire ait birçok şeyler naklolunmuştur. Bir hutbesinde cemaate hitaben "Sorunuz, bana ne sorarsanız size cevabını veririm. Kitabullah'tan bana sorunuz, Vallahi bir ayet yoktur ki ben O'nun gecede mi, gündüzde mi, kırdı mı, cebelde mi nazil olduğunu bilmeyeyim" buyurmuşlardır.

Hz. Ali'nin (r.a) Hadis İlmindeki Yeri

Hz. Ali küçük yaşından itibaren Resulü Ekrem'in yanında büyümüş olmasından dolayı Peygamberimizin sîret ve sünnetine çok yakından vakıftı. Bu yüzden kendisi İslam Ümmetinin bir mercii idi. 586 hadis rivayet etmiştir. Bu hadislerden 20'sini Buharî ile Müslim müştereken, 9'unu yalnız sahih-i Buhari ve 10 unu da sahihi Müslim nakletmiştir.

Hz. Ali'nin bu ilimden başka diğer ilimlerdeki vukûfiyeti de derindir. Kendisinde içtihat kudreti vardı. Kitap ve sünnete dair bilgisi çok genişti. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer döneminde ve kendi hilafetleri döneminde fıkıh meselelerinde kendisiyle müzakere ve müşaverede bulunurlardı. Çünkü zamanının en büyük kadısı o idi. Hz. Ali aynı zamanda çok kuvvetli bir hatip idi. Sözlerinde birer hikmet mevcuttu. Belagat ve Fesahat bakımından eşsiz bir şahsiyetti.

Hz. Ali'nin (r.a) Şehadeti

Nehrevan savaşından kaçan Hariciler yeniden toplanmaya başlamışlardı. İşte bu sırada Hicretin 38.yılında, Muaviye Şam'da yerini pekiştirmek maksadıyla Mısır'ı ele geçirmeyi düşünmüş ve Amr bin As'ı külli-yetli miktarda bir kuvvetle Mısır'a göndermişti. Bunun üzerine Mısır valisi bulunan Hz. Ebu Bekr'in oğlu Muhammed, hilafet merkezinden kuvvet istemişti. Hz. Ali'de Malik İbn Eşter'in başkanlığında yardım kuvvetleri sevk etmişti. Bunu işiten Muaviye telaşa düşmüştür. Hicretin 39. senesinde Muaviye her taraftan kuvvetleri ile Hz. Ali'ye karşı taarruza geçmişse de, mukabil taarruzlarla Muaviye'nin kuvvetleri hezimetle uğratılmıştır.

Hicretin 40.yılında Muaviye Hicaz'a kalabalık miktarda askeri yeniden sevk etmiş, Mekke ve Medine'yi almıştı. İşte bunun üzerine Hz. Ali, Yemen'e kuvvet göndermek için hazırlığa girmişti. Tam bu sıralarda Hariciler; Hz. Ali'yi, Muaviye'yi ve Mısır valisi olan Amr bin As'ı öldürmeyi kararlaştırmışlardır. Bunlar için de üç fedai seçmişlerdi. Fedailer aynı gecede harekete geçerek Muaviye'yi yaralamışlar, Amr bin As o gece namaza gelmediğinden gönderdiği vekilini öldürmekle yetinmişlerdi. Hz. Ali ise Hicretin 40. senesinde Küfe mescidinde sabah namazında Mülcem oğlu Abdurrahman tarafından şehit edilmiştir. Hz. Ali'nin gasli ve defnini oğlu Hz. Hasan yapmış, cenaze namazını kıldırılmış ve Küfe'nin kabristanlığı sayılan Necef'e defnetmişlerdir.

DİNLEMEK İÇİN TARA!

Özgür Vakfı Kitap ve Cd Seti

Velâyet Bağının Gülü
Hâfız Mustafa Uzgur Karsî

Kâdiri Yolu Gerçekte
Yaşayan ve Yaşatanlar

Hakk'a Giden Yolda
Yürümek-1

Hakk'a Giden Yolda
Yürümek-2

Özgür Müslüman
Dergisi 17. Sayısı

Hâfız Mustafa Uzgur
Kur'an-ı Kerim
Hatm-i Şerifi

Özledik Sultanım
Seni İlahi Cd'si

Hâfız Mustafa Uzgur
Külliyesi Tanıtım Kataloğu

Kur'an-ı Kerim
Elif-Bâ Cüzü

Setin İçindekiler

el-Vâsi'

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا
*“Sizin yegâne tanrınız o Allah'tır ki O'ndan başka ilâh yoktur.
 O ilmiyle her şeyi kuşatmıştır.”*
 (Tâ-hâ; 98)

Sözlükte *“bir nesne bir şeye geniş gelmek, onu içine alıp kapsamak; güç yetirmek”* anlamlarından türeyen vâsi' kelimesi terim olarak *“ilmi, rahmeti ve kudreti her şeyi kuşatan”* diye tanımlanabilir. Lügat âlimleri kelimenin kökünden hareketle vâsi' ismine *“her türlü isteğe karşı ihsan ve lütfkârları yeterli olan, ilmi her şeyi kuşatan, nızkı bütün yaratılmışlara yayılan ve rahmeti her şeyi kapsayan”* manası vermişlerdir.¹ Allah'ın en güzel isimleri arasında yer alan el-Vâsi ismi Kuran-ı Kerim'de *“Hâkim”* ve *“Alim”* isimleriyle birlikte sekiz ayette geçmektedir.²

Ebû Abdullah el-Halîmî, vâsi'i Cenâb-ı Hak'tan teşbihi nefyeden isimlerden kabul etmiş, vâsiin Allah'ın kudret ve ilminin taalluk alanlarının enginliğini, lütf ve merhametinin genişliğini ortaya koyduğunu söylemiş, dolaısıyla vâsi' isminin taşıdığı kemal anlamında da benzerinin bulunmadığına dikkat çekmiştir.

Abdülkerim el-Kuşeyrî vâsiin *“lütf ve ihsanı çok olan”* şeklindeki manasının kaydedilen muhtevaların en güçlüsü olduğunu kabul etmiştir.³ Vâsi' ismi Tirmizi'nin rivayet ettiği esmâ-i hüsnâ listesinde yer almıştır.⁴

Allah Kuran'da Vâsi ismini *“Alim”* ismiyle birlikte zikretmiştir. *“Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır. Şüphesiz Allah, lütfu geniş olan hakkıyla bilendir.”* İlim, *“bilmek”* demektir. Yüce Allah, bilinmek şanından olan her şeyi bilir. Bilmemek O'nun için düşünülemez. Allah geçmiş, âni ve geleceği, açıkta olanı ve gizliyi; zorunluyu, imkânsızı ve mümkünü bilir. Allah'ın bilgisi, insanın bilgisinden farklıdır.⁶

Allah, Vâsi'dir. Bu anlamda, vasilik O'nun mülk ve saltanatının sınırsızlığını anlatır. Şeytan ve avnesi, insanı Allah'ın yolundan alıkoymak için her türlü tuzağı kurar. Mal ve mülk sahibi insanların servetlerini infak etme konusundaki arzu ve isteklerini kısıtlamak için elinden geleni yapar. İnsana cimriliği emreder ve infâk etme konusunda endişeye sevk eder. Bunu da türlü mazeretlerle gerekçelendirir. Meselâ, *“Eğer infakta bulunursan, aç ve yoksul kalırsın. Kaldı ki bu servet sadece senin özel bilgi ve gayretin sonucu ulaştığın şeydir. Bunda fakirin ve yoksulun hakkı yoktur. Sen yaşa da yoksullar açlıktan ölürse ölsün.”* gibi telkinlerde bulunur.

Şeytanın insanları fakirlikle korkutması ve bunun karşısında, yardım edildiği takdirde değil malların eksileceği korkusunu Allah ayetleri ile insandan alır; aksine infak edenin malının arttırılacağına, Allah'ın zenginliğinin nihâyetsiz olduğuna dikkatlerimiz çekilir.⁷

Eğer Yüce Allah, şeytanın cimriliği telkin edeceği konusunda kullarını uyarıyorsa, bunun mânâsı, **"İnfâk edin; arttırayım, imkânlarınızı olabildiğince genişletiyim."** demektir. Çünkü her nimetin şükrü, kendi cinsindedir. Malın şükrü, zekât ve sadaka vermek; ilmin şükrü, bilgiyi başkalarıyla paylaşmak; bedenın şükrü, onu Hak yolunda kullanabilmektir. Bir ayette, **"Eğer şükrederseniz, size olan nimetimi arttırırım."**⁸ buyrulur. Bir başka âyette de, mallarını Allah yolunda harcayanların durumu şöyle beyan edilir: **"Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak veren ve her başakta yüz dâne bulunan tohuma benzer; Allah, dilediğine kat kat verir: Zira Allah, Vâsi'dir, Alim'dir,"**⁹

DİPNOTLAR:

- 1-Lisânü'l-Arab, "vs" md.; Kâmus Tercümesi, III, 447-448
- 2-Ramazan Altınbaş, Allah'ın Güzel İsimleri Esmâü'l – Hüsna, Nasihat Yayınları, Haziran 2016, s.215
- 3-Bekir Topaloğlu, TDV İslam Ansiklopedisi (DİA), 2013, c.42, s. 547/548
- 4-Duâ", (82)
- 5-Bakara,2/115
- 6-Ramazan Altınbaş, Allah'ın Güzel İsimleri Esmâü'l – Hüsna, Nasihat Yayınları, Haziran 2016, s.215/216
- 7-Ramazan Altınbaş, Allah'ın Güzel İsimleri Esmâü'l – Hüsna, Nasihat Yayınları, Haziran 2016, s.217/218
- 8-İbrahim,14/7
- 9-Bakara,2/261

Davası Uğruna

Her Şeyi Göze Alabilenlerin Yolu

Mücâhede

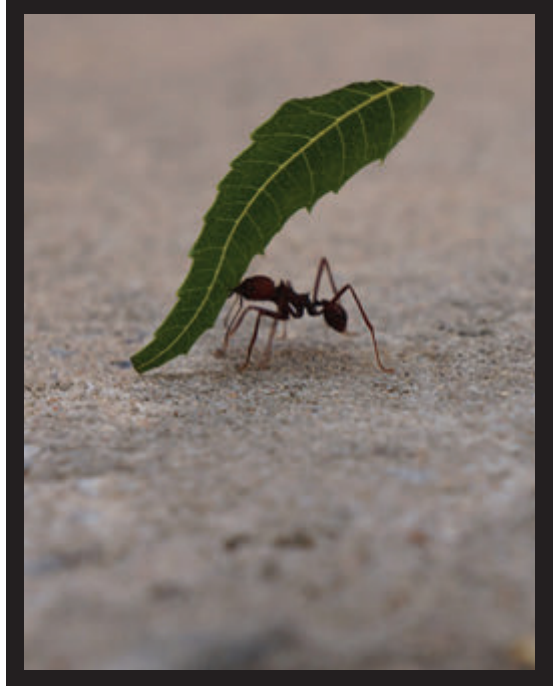
Mücâhede arapça, vuruşmak, savaşmak, harbetmek anlamlarında kullanılan bir kelimedir. ¹ İstilah olarak *“İnsanın nefsinin arzularına, kötü isteklerine ve şeytanın askerlerine karşı direnip savaşmasıdır. Bu savaşın silahı ibadetler, zikir, tesbih ve duadır.”* ² Allah(cc) Kur’an-ı Kerim’inde, *“Bizim uğrumuzda mücahede edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza iletacağız. Şüphesiz Allah, iyilik yapanlarla beraberdir.”* ³ müjdesinde bulunur. Nefis ile yapılan mücâhede ömür boyu süren ve bu dünyada sonu gelmecek bir yapıya sahiptir.

Bu yüzden Peygamber Efendimiz (sav), nefis ile mücâhedeyi büyük cihad olarak bizlere bildirerek *"Hakiki mücahid, nefesine karşı cihad açan kimsedir."*⁴ İfadesi ile hakiki mücâhedeyi bizlere açıklar. Geylâni için mücâhede de esas olan, nefsin emrettiği arzulara karşı durabilmektir. Her zaman nefsin emrettiği şeylerin tersi yapılarak kişi mücâhede gayretinde olabilir. Kişi Mücâhedenin meşakkat ve zorluğuna ise Allah korkusu ile dayanabilir.⁵

Riyâzat ise sözlükte, *terbiye ve islah etme, idman yapma, eğitme* gibi anlamları olan bir ifadedir.¹ Tasavvufta riyâzat veya riyâzet; *"Nefsin ve tenin isteklerini kesmek, asgariye indirmek ve ona zor gelen şeyleri yaptırmaktır."*⁷ Genel olarak az yemek, az uyamak ve az konuşmak üzerine uygulanan üç esası vardır. *"Mücâhede ve riyâzat birbirine yakın anlamlarda iki kavramdır. Mücâhede nefsi iyiliğe zorlamak, riyâzat da nefsi bu işe alıştırmaya çalışmaktır. İşin başı mücâhede, devamı riyâzat, nihayeti de müşâhededir."*⁸

Mücâhedenin üç gayesi vardır. Birinci gayesi, takvâ sahibi olmaktır. Takvâ ile mücâhede hali, şeriata tam manası ile uymak, nefsi disiplin altına alabilmek ve kalbi temizlemek sureti ile gerçekleşir. Böylece verâ makâmı elde edilir. İkinci gaye, İstikamet üzere itidal ile yol almaktır. Üçüncü gaye ise, keşf ve ilham sahibi olabilmektir. Ancak İslam bu gaye için mücâhede yapmayı uygun bulmaz.⁹

Her konuda aşınlığın zararlı olduğu bilindiği gibi, mücâhede ve riyâzat hususunda ileriye gitmek son derece zararlı ve dinimizin yasakladığı faaliyetlerdir. Çünkü İslam dininde din, hayat, akıl, mal ve neslin korunma zorunluluğu vardır.¹⁰ *Aşınlık her şeyde zararlıdır. Bazı açıklıklar, fikre zarar verir. Bazı sükûtlar hikmete zarar verir. Bazı uykusuz kalışlar, akli bozar, kişiyi ahmak eder. Bazı halvetler usanca sebep olur."*¹¹

Mücâhedenin lâıykı ile yapılabilmesi için iki kanadının olması gerekir. Bu kanatlardan bir tanesi; haram olan şeyleri ve kişinin harama düşme tehlikesi ile kendisine mübâh olan birçok şeyi terk etmesidir. Kişinin diğer kanadını ise; keder, eziyet ve kötülöklere karşı tahammül göstermesi ve Allah'a yaklaşıncaya kadar hevâ, irâde ve isteklerden sıyrılması oluşturur.¹²

Mustafa Efendi'ye göre İslâm başlı başına cihâddan ibarettir. Bu savaş bazen dışarıda zahiren düşman ile yapılır. Bazen ise içeride nefsinin karşı yapılır. Mücâhede gerçekleri gizlemeden söylemek, emr-i bil mâruf ve nehy-i ani'l münker yapmaktır.¹³

Mustafa Efendi'ye göre cihâd, insanları kılıç zoru ile Müslüman yapmak değildir. İslam yolunda gerçek mücâhede, zalimlerin karşısında durmak, haksızlığa göz yummak ile gerçekleşir. O'na göre Mücâhede terak eden her kişi, millet, kavim alçalır. Mücâhede etmek için gerçekleştirilen hicrette bir cihattır. Hicret; *"Dava uğruna her şeyi göze almaktır. Allah yolunda hicret mukaddesatın her şeyden önde olduğunun işaretidir."*¹⁴

Hâfız Mustafa Efendi'ye göre mücâhede ve riyâzat kılıcı ancak nefsinin ıslah etmek ile keskinleşir. Nefsinin tebiyesi şu dört şeyle olur; Az yemek nefsinin kılıcıdır, az uyumak, az konuşmak ve zikrullah.¹⁵

Mustafa Efendi'ye göre nefisle mücâhede şu üç yolla yapılabilir:

İlk olarak, mücâhede nefsin kusurlarını ve eksiklerini gözeterek, başına gelen afet ve musibetlere karşı sabretmesi ile gerçekleşir. Bu cihâd bir mürşid-i kâmilin gözetiminde gerçekleşirse daha iyi olur. Çünkü zorlu olan bu yolda şeyhin ikaz ve uyanları son derece önemlidir. **İkinci olarak**, mücâhede son derece dindar, ferâsetli ve dürüst bir dost edinerek nefsini ona teslim etmendir. Zâhiri işlerinde insan nasıl ki kendisini savunması için bir avukat tutuyorsa, manevî rahatsızlıklarında da kendisini savunacak ve yol gösterecek bir avukat tutmakla olur. Ancak bu kişi Kur'an ve sünnet yaşamından bir an dahi ayrılmayan, sâdık bir kimse olmalıdır. Son olarak **üçüncü mücâhede**, teslimiyet ve nefsinin ıslah etmek için gerçekleşir. Ancak bu teslimiyet her şeyi nefsinin altında tutarak ve hakkı gözeterek gerçekleşir.¹⁶

* Bu Makale; *Velâyet Bağının Gülü*
Hâfız Mustafa Uzgur Karsi adlı eserden derlenmiştir.

DİPNOTLAR:

- 1-Uludağ, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, s.259.
- 2-Yılmaz, Ana Hatlarıyla Taavvuf ve Tarikatlar, s.191.
- 3-el-Ankebût, 29/69.
- 4-Tirmizî, Cihad, 2.
- 5-Geylânî, el-Gunye, 3/1326.
- 6-Uludağ, a.g.e, s.297.
- 7-Yılmaz, Ana Hatlarıyla Taavvuf ve Tarikatlar, s.191.
- 8-Yılmaz, a.g.e, s.192.
- 9-Uludağ, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, s.259.
- 10-Erdoğan, Fıkh İlmine Giriş, s.95.
- 11-İbn Acibe el-Hasenî, a.g.e, s.413.
- 12-Geylânî, Fütühü'l-Gayb, s.72.
- 13-Özgür, Hakk'a Giden Yolda Yürümek 1, s.241.
- 14-Özgür, a.g.e, s.242-243.
- 15-Özgür, a.g.e, s.197.
- 16-Özgür, a.g.e, s.199-200.

ÖLÇTÜĞÜNÜZ ZAMAN
TASTAMAM ÖLÇÜN VE DOĞRU TERAZİ İLE TARTIN.
BU HEM DAHA İYİDİR
HEM DE SONUCU DAHA GÜZELDİR.

İsrâ Sûresi, 35. Ayet

Dert Edinerek Derman Bulan Kimseler

Bizim medeniyetimizde dostların dost bildiklerine yaptıkları güzel ve anlamlı bir dua vardır; **"Allah sizi dertsiz bırakmasın"**. Bu ifade laf olsun diye söylenen bir söz değil, bir duadır. Dertsiz, Gamsız insan gaflet içinde olan insan demektir. Nefsin gafletten uyanık olmasını temenni eden güzel bir dilektir bu dua. Zira, dertli olan nefis sürekli hareket halindedir. Düşünür, değerlendirir, çözümler üretmeye çalışır, zihni ve fikri daima uyanıktır. İlim ve bilgi, bu hareketliliğin mahsulü olarak ortaya çıkar ki insan bu sayede bilmediklerini öğrenir, gayesini kavrar, marifet imkanına kavuşur. Öyle ise, **"Allah hiçbirimizi dertsiz bırakmasın"**. Şimdilerde bu duaya o kadar çok ihtiyacımız var ki!

İman, sorumluluk demektir. İman; mükellefiyettir, mesuliyettir, bunlar için mücadele etmektir. Yükümlülük içermeyen bir din anlayışı göstermelikten öteye geçemez. İslam, mesuliyet duygusu ile sürekli seferde olma bilincidir. Sorumlu mü'min; kendini beklemeye alamaz, kendini erteleyemez, kendini eleyemez, mücadeleden emekli olamaz. Çünkü kimse kendini iptal etme, tatil etme, yok sayma hakkına sahip değildir. Zira Müslümanın Sorumluluk sahibi olması, onu diğer varlıklardan ayıran en önemli özelliğidir. Bu durum insan olmanın doğal sonucu ve insan kalmanın zorunlu gereğidir.

Yaşarken, hayatın amacını aramak, anlamını bulmak en ulvi gaye ve en yüce hedeftir. Bu da sorumluluk bilincini taşıyanların işidir. Mesuliyet merkezli bir yaşamın diğer adı kulluktur. Samimi olarak taşınan sorumluluk duygusu ve mücadele ruhu sahiplerini dava adamı yapmıştır.

İnsanın saygınlığı taşıdığı sorumluluk bilinci kadardır. Sorumluluk hassasiyeti olmayan kişinin kendine bile saygısı yoktur ki başkasına olsun. Sorumluluk, yaratılış amacına adanmak, nerede durduğunu bilmektir. Hayatı ancak sorumluluk bilinci ile anlamlı hale getirebilir ve yaşamı disiplin altına alabiliriz. Başboşluktan, boş vermişlikten ve boşluktan kurtulmanın yolu sorumluluğunun farkına varmaktır.

Bu çağın en büyük sorunu; sorumsuzluk, en büyük derdi; dertsizlik, duyarsızlık ve değersizliktir. Sorumluluktan kaçan insan kendine yabancılaşır. Fitratı ile çatışır. Sorumsuzlar, toplumun imhasına çalışanlara katkıda bulunmaktan başka işe yaramazlar.

Tüm değerlerden uzak olan insanın nasıl azgınlaştığını, saldırganlaştığını, zulme alet olduğunu bugün her yerde görmek mümkündür. Allah (cc) Kur'an-ı Kerim'in de bu duruma el koyar ve uyarır:

"İnsan kendisinin başboş bırakılacağını mi zanneder?"

Kur'an'ın bu diriltici soluşunu çağın insanına sunacak samimi Müslümanlara çok ihtiyaç olduğu bir dönemi yaşıyoruz. Toplumsal sorumluluk bilinci iliklerine kadar işlemiş dava adamları, İslam davetçileri ancak bu ümmetin ve insanlığın kurtuluş müjdecileri olabilirler.

Evet, mesuliyet şuuru, her anımıza, her adımımıza, her nefesimize, her kelimeimize, her kararımıza etki etmelidir. Hangi amaç uğruna yaşamayı seçmişsek, onun gerçekleşmesi için mücadele vermek durumundayız. Tercihimiz İslam'ısa; bu aziz ve asil tercih omuzlarımıza bir yükümlülük yükler. Sorumluluk içermeyen bir tercih, kuru temenniden, boş teselliden başka bir şey değildir. Sorumsuz, duyarsız, değersiz, gagesiz insan, İslam'ın sunduğu, savunduğu ve tarif ettiği insan değildir.

Müslüman olarak bizim sorumluluğumuz; insanın insanca yaşayabilmesi için, zulüm ve haksızlık ortadan kalkana kadar mücadele etmektir. Ayrıştırmadan, ötekileştirmeden, dışlamadan, insana insanca muamele etmek, tüm insanlığın iyiliği için ter dökmek ve çaba sarf etmektir. Bizlerin derdi, İslam'ın barış ve esenlik dini, Müslümanların ise bunun en güzel temsilcileri olduğunu herkese yaşayarak göstermek ve bu uğurda gayret etmektir. Efendim, Rahmetullah Baba hazretleri hayat felsefesinin gereği olarak bizlere şu mesajları vermiştir. **Bizim sorumluluğumuz; kimlik sahibi, gelenek ve kültürene bağlı, İslam'ı bilen ve iyi temsil eden nesillerin oluşması için çalışmaktır. Yüreklerde ve zihinlerde sevgi ve kardeşliği hâkim kılmak için çaba sarf etmek, hayırlarda yarışmaktır.**

Derdimiz davamız bu olmalıdır. O halde dermanı başka yerde aramaya gerek yoktur. Sonuç olarak, hayatını canını, ruhunu Allah'a (cc) vakfedenleri görmek isteyen kişi; Allah'a (cc) Resul'üne, sahabesine, Allah'ın sevgili dostlarına baktığında bunu rahat bir şekilde görecektir.

Bizler bunu **Rahmetullah Efendi Baba** hazretlerinde yaşayarak hissederek gördük ve **Kâmil Efendimizin** hayatında da görmeye devam etmekteyiz. BİİZNİLLAH.

Allah (cc) Ümmet-i Muhammed'e birlik, dirlik versin, cemaatimizi rızasında daim eylesin. Rabbim büyüklerin himmetini üzerimizde daim eylesin. AMİN.

İbadette aslolan
gösteriş değil, alçak
gönüllülüktür.

EŞ-ŞEYH ES-SEYYİD HACI HÂFİZ
MUSTAFA UZGUR (ÖZGÜR)
HOCAEFENDİ (k.s.)

İSLAM MEDENİYETİ'NDE KADININ DEĞERİ

Bismillahirrahmanirrahim.

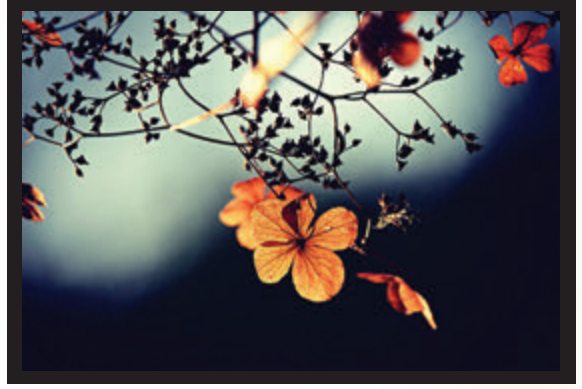

Âlemi Dünya zuhura geldiğinden itibaren insanoğluna yaşamında kolaylık, anlayışına farkındalık, ahlakına düstur katacak bir üslup verilmiştir. Bu üslubun adı **medeni haldir**. Bir eril ve bir dişil olarak yaratılan insan zamanla bu halini olgunluğa eriştirecek ve kendi kıymetinden sorumlu bir hale gelecektir.

Etimolojik açıdan Orhun Yazıtlarında ve Dede Korkut kitaplarında yer alan kadın kavramı; soylu sınıfa mensup kadın mahiyeti ile anılmıştır. Yalnızca kavramsal olarak böyle bir değerle anılan kadın idame ettirdiği hayatına, bu değer çok daha fazlasını katarak sürdürmelidir. Yazımızın konusu da tam olarak bu değer ve kıymetin altını çizmektedir.

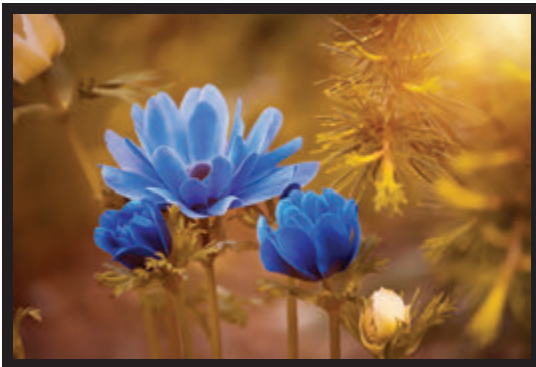

İslamiyet'ten önce insanlık milli, içtimai ve dini olarak her bakımdan çökmüş, insanlık haysiyet ve şerefi ayaklar altına girmişti. Kendilerine Allah (c.c.) tarafından vahiy gönderilen peygamberin yaptıkları mukaddes çerağlar insan eliyle söndürülmüş, dünyanın en mesut köşeleri harap olmuştu. Ardı arkası kesilmeyen mücadelelerle, akideler ve mezhepler arasında bitmez tükenmez çekişmeler, milletlerin hayatını kurutmuştu. Yeryüzündeki memleketler birer harabeden ibaretti. İnsanlar sefalet batmış bir necat bekliyordular. Şarkta, garpta insanlık tarife sığmayacak kötü bir halde idi, peygamberlerin ve hak dinlerin yüksek seciye ve karakterlerinden eser kalmamıştı. İslam'dan önce dini vaziyet çok perişan, insanlık delalet içindeydi. Aile hayatı çökmüştü. Erkek eşini her türlü cezaya çarptırabilirdi. Erkek eşini döver, işkence yapar, hapseder hatta öldürebilirdi. İşte böyle bir yaşantının hâkim olduğu toplumlarda kadının durumu çok daha vahimdi. İslamiyet gelmeden önce dünya halklarının kadına bakış açısı hiç de iç açıcı değildi. Bu vahameti gözler önüne seriyordu.

Avrupa'nın medeniyet olarak merkezi eski devirlerde Yunan uygarlığıydı. Burada kadına hiçbir zaman gerçek değeri verilmemiştir. Kadın mala sahip olamazdı, suçsuzluğunu ispat edemezdi. Sosyal hayatta kadının kabul edilir bir etkinliği yoktu. Kadına bir eşya gözüyle bakıldığından dolayı kadın toplum içinde her işe koşturuluyordu. Çıplaklık övülen, methedilen bir vasıf olmuştu.

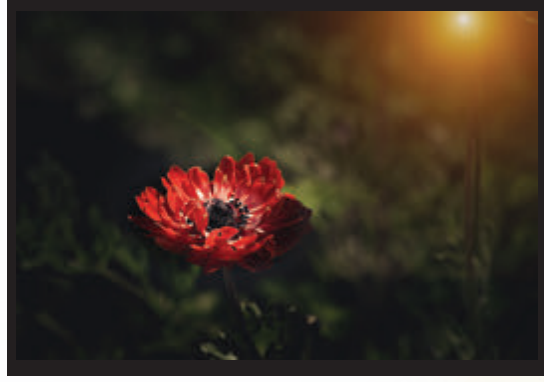
Roma da kadının durumu farklı değildi. Kadınlar Avrupa medeniyetindeki gibi hiçbir hakka sahip değildi. Mal gibi alınıp satılırlardı. Kız çocukları kolay kolay aile içinde kabul edilmezler, çoğunlukla dışlanırlardı. Kadınların, babalarının mirasından pay alma hakları yoktu. Öyle bir dönem geldi ki ahlaki değerler, ailevi kurallar tamamiyle ortadan kalktı.

Hristiyanlıkta da kadının durumu içler acısıydı. Hristiyan din adamları kadınlar hakkında birçok şey söylemişlerdir. Kadını toplum içinde bir musibet, uğursuzluk olarak görmüşler, ona hak etmediği tutumu göstermişlerdir. Hristiyanlıkta da kadına gereken önem verilmemiş, her zaman ikinci sınıf insan muamelesi görmüşlerdir.

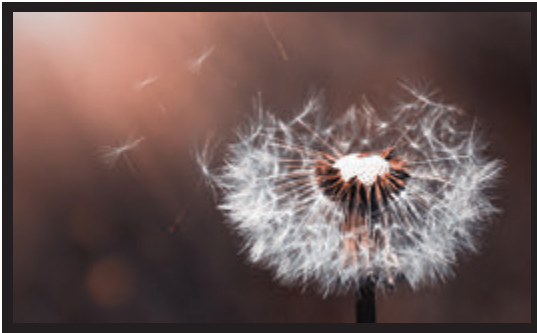
İslamiyet'in insanlığa gelişinden evvel Arap yarımadasında da kadının durumu diğer ülkelerden farklı değildi. Bir erkek istediği sayıda kadınla evlenebiliyordu. Kadınların hiçbir hakkı yok denilebilirdi. O zaman doğan kız çocuklarına karşı pek şiddetli bir nefret vardı. Erkek evlatları ile övünürler, kız çocukların varlığından rahatsızlık duyarlardı. Hatta babanın bir taneden fazla kızı olduğunda, birini toprağa gömererek öldürmek Arapların arasında adet haline gelmişti. Hiç günahı olmadan öldürülen kız çocuklarının hesabını soracağını Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerimde Nahl suresinin 58. ve 59. Ayeti kerimesinde beyan etmektedir. *"Onlardan birine kız çocuğu müjdelendiği zaman içi öfkeyle dolarak yüzü kap kara kesilir. Kendisine verilen kötü müjdelerden dolayı kavminden gizlenir. Şimdi onu horluk içinde yanında mı tutsun, yoksa onu toprağa mı gömsün. Bakın verdikleri karar ne kadar kötüdür."* Kınanmasından duyduğu utançla onlardan gizlenir. Bu onursuzluğa, zillete razı olarak onu yanında mı tutsun yoksa toprağa mı gömsün şeklinde ne yapacağını düşünür. Bu olaydan dolayı o kadar kızıyorlardı ki, kız çocuğu doğuran bir kadını hemen terk ediyorlar ve evine bile yaklaşmıyorlardı. Bu ayette kız çocuğundan hoşlanmayan kimselere bir kınama ve tehdit vardır. Çünkü bu düşünce ve davranışta cahiliye devrinin izlerinden bir iz vardır. Bilakis kız çocuklarına erkeklerden daha fazla iyi davranıp güler yüz göstermek gereklidir.

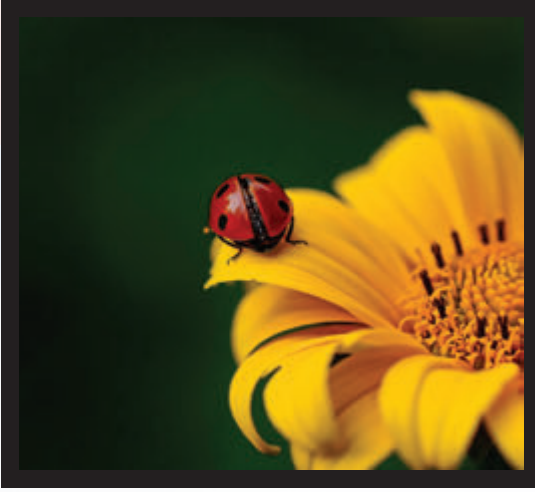
Şüphesiz kızların ihtiyaçları için yapılan harcamalar, erkek çocuklara yapılan harcamadan daha fazla sevap kazandırır. Hazreti Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: *"İlk önce kız çocuğu doğurması kadının bereketindedir."* Allah (c.c.)'ın şu ayetini duymadınız mı? *"O dilediğine dişiler, dilediğine erkekler verir."* (Şûra 49) Burada önce kız çocuğu zikredilmiştir. Yine bir hadisi şerifte şöyle buyrulmuştur: *"Kim bu kız çocuklarının bakım ve geçim sıkıntısıyla yüz yüze gelirse onlara iyilik ve ihsan da bulunursa, onlar kendisi için ateşe (cehennem) karşı bir perde olurlar."* Bunun dışında kız çocuklarına iyilik ve ihsanda bulunmayı teşvik eden hadisi şerifler vardır. Her bir kelimesinde bir hazine yatan Resulün dilinden dökülen bu sözlerden, yani İslamiyet'ten önce kadının durumunu özetleyecek olursak; kadın zevk aleti olmaktan öte bir şey taşıymıyordu. Kadın alınıp satılıyor, pazarda mal, evde ise hizmetçi idi. Kadının hiçbir hakkı ve değeri yoktu.

Dünya zulüm ve ahlaksızlık içinde yuvarlanıp giderken, Mekke-i Mükremenin ufuklarında İslam güneşi doğdu. İnsanlık düştüğü bataklıktan, İslam'ın nuru ile kurtuldu. Mabudu hakikiye gidecek yolu gördüler ve iki cihan saadetine erdiler. Aile saadetinin esasları bütün incelikleriyle açıklandı. Zelil olan kadın, izzet ve şeref kazandı ve mağdur olan kadının hakkı da verildi. Şöyle ki; Müminlerin hanımları eğer bizde bir hayır olsa idi Allah(c.c.) bizden de bahsederdi şeklinde ifade etmeleri üzerine Cenab-ı Hakk özellikle kadın ismini, unvanını zikrederek Ahzab süresinin 35. ayeti celilesini indirmiştir. *"Müslüman erkekler ve müslüman kadınlar, mü'min erkekler ve mü'min kadınlar, itaate devam eden erkekler ve itaate devam eden kadınlar, doğru erkekler ve doğru kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, mütevazı erkekler ve mütevazı kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarını koruyan erkekler ve ırzlarını koruyan kadınlar, Allah'ı çok zikreden erkekler ve zikreden kadınlar. İşte Allah bunlar için bir mağfiret ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır."*

Kadın bir eş olarak, bir terbiyeci olarak, anne olarak huzuru, sevgiyi, merhameti kendinde toplamıştır. Peygambere ilk eş daha sonra İslam ile şereflenen ilk Müslüman kadın olarak, Hazreti Hatice annemize Peygamber Efendimizin duyduğu sevgi, muhabbeti, verdiği kadru kıymeti kim nasıl anlatabilir ki? Ona verilen değer hangi cümlelere dökülebilir ki? Allah Resulünün Hazreti Hatice annemize muhabbeti derin ve eşsizdi. Onu tanımlarken; fazileti, zarafeti, içtenliği, sabrını, gönüllerden sıkıntıları yok eden, sevgisiyle teslimiyet, rikkat, vefa ve şefkatini sıralardı. Hazreti Hatice validemiz; Efendimizin kalbinin sahibi, tecellisi, tesellisi, hiç kimsenin O'na inanmadığı zaman inananı, hiç kimsenin O'nu dinlemediği zaman O'nu dinleyeni, kimsenin yardım etmediği zaman yardım edeni, canıyla, malıyla, gönlüyle, sırdaşı, kadınlık aleminin yüz akıdır. Hazreti Hatice bir abide, Hazreti Hatice bir destan, hayırda öncülerin öncüsü, Hazreti Hatice imanda ilklerin ilkiydi. Peygamber Efendimiz onu daima methederdi. Hatta bir gün yine onu methederken, Hazreti Aişe validemiz dayanamayıp; *"Allah(c.c.) size daha iyisini verdi"* dedi. Resulullah Efendimiz; *"Hayır ya Aişe! Allah bana Hatice'den daha almasını nasip etmedi. İnsanlar beni yalanladığı devirde, bana herkesten evvel iman eden, insanların beni mahrum bıraktığı demlerde bana bütün malını veren O'dur."* buyurdular.

Hazreti Hatice annemiz Resulullah (s.a.v.) Efendimize yirmi beş sene hiç incitmeden sadakatle hizmet etti. Hatice validemizin bu yardımlarından ötürü, bir gün Cebrail (a.s.) gelip; **Ya Resulullah! Hatice'ye Allahü Teâlâ'nın selamını bildirir**, dedi. Peygamber Efendimiz: **Ey Hatice işte Cebrail (a.s.) Allah'ın sana selamını bildiriyor** buyurdu. Allah (c.c.)'ın selamına mahzar olan muhterem bir kadın, bir eş, bir anne ve bir hanımefendi. Nefis bir gönle ve muhteşem bir ahlaka sahip, Hazreti Hatice.

*Selam sana olsun ey pak ve temiz,
Ey biricik elmas kalpli annemiz.*

Tasavvuf, velayet ve tarikatların yaşayıp yaşattıkları formüller, Hazreti Hatice'nin ilahi aşkı ve sevdâyı muhammed-i simgeleyen sırlardan gelişmiştir. Tasavvuftaki iki ana formül; kim ne derse desin Allah(c.c.) uğruna çalışmak, anahtarını atmak yani varlığından kurtulmak, gönlü Resulullahın gönlü ile bağlanmadıktan sonra hiçbir yere vanlamayacağı, Hazreti Hatice'nin getirdiği ilkedir.

Mananın ana düsturlarını yaşamak, yaşatmak ve Müslümanlara öğretmek Hazreti Hatice ile Hazreti Fatıma annemizin sırrıdır. Nasıl ki İslam hukuku Hazreti Aişe ile gönderilmiştir. Tasavvufun ana ilkeleri de Hazreti Hatice ve Hazreti Fatıma kanalıyla intikal etmiştir. Hazreti Fatıma Kur'an'ın enfüsi manasının yani ayetlerin iç manasının tek yorumcusudur. Peygamber Efendimiz çok açık ve net olarak, Kur'an'ın zahiri manası üzerinde pek çok alim gelecek, birbirinden güzel yorumlar yapacaklar, ama Kur'an'ın enfüsi manasını Fatıma bilecektir buyurur. Kur'an'ın özünde ki enfüsi sırların anlaşılması akılla fikirle değil, ancak gönül kanalıyla yapılacak bütün esrarlı yorumların merkezi Hazreti Fatıma'dır. Hazreti Fatıma Peygamber Efendimizde ki manevi sırların manaya aktarım noktasıdır. Hazreti Ali nasıl ilmin kapısı ise, Hazreti Fatıma da gönlün kapısıdır.

Fatıma annemizin bir sırrı da Kevser sırrıdır. Hazreti Fatıma'nın Kevser sırrına birçokları, cennette bir nehir demiş, envai yorumlar getirmişlerdir. Birçok âlim kabul etmiş ki, Kevser kesinlikle Fatıma'dır. Çünkü Kevser ebterin zıttıdır. Ebterin zıttı Hazreti Fatıma'dır. Bütün bereketin hikmeti Hazreti Fatıma'dır. İlmin, bereketin sırrı Hazreti Fatıma'dır. Hazreti Fatıma'nın kapısında gönül aşkı var, cesaret var, sevgi var, rahmet var, merhamet var. İşte Hazreti Fatıma'nın vahdet sırrını alıp kesret sırrına çevirmesinde ki hikmet, aşkın kanıdır, aşkın kanı akmadan kesret sırrı doğmaz.

Hazreti Fatıma aslında mana âleminde aşk şehididir. Peygamber Efendimizin sevdasına tahammül edemediği için dünyasını değiştirdiğinden ismi aşk şehididir. Allah (c.c.) Fatıma sırrından hepimizi yoğursun, Allah (c.c.) gönlümüzden Hazreti Fatıma sevgisini almasın. Fatıma anamızın duası: **“Yarabbi! Beni bir göz açıp kapayacak kadar zamanda senden gayn bırakma.”** âmin.

Kur’an’da anlatılan Hazreti Meryem’den de biraz bahsedelim. İsrailoğulları birini Allah (cc)’a adadığı zaman onu mabede getirirler, adanan bu kimse mabedin temizliği ile meşgul olurdu. Bu hizmet için ancak erkek çocuklar adanırdı. Meryem’in annesi, karnındakinin erkek mi kız mı olduğunu bilmediği için onu mabede adadı. Ali İmran süresinin 35. Ayeti celilesinde: **“Hani bir vakit İmran’ın hanımı şöyle demişti: Rabbim karnımda ki çocuğu her şeyden azade olarak sana adadım. Onu benden kabul buyur, şüphesiz sen, her şeyi işiten ve bilensin.”** surenin devamında onu doğurunca, ki Allah onun ne doğurduğunu en iyi bilmektedir. Şöyle dedi: **“Yarabbi ben onu kız doğurdum, erkek kız gibi değildir. Surenin devamında: Rabbi Meryem’i güzel bir şekilde kabul buyurdu. Onu güzel bir şekilde yetiştirdi. Onun bakımını Zekeriya üslendi. Allah (c.c.) İmran ailesini seçti. Bu aileden Hazreti Meryem’i ise özel seçti. Aynı sürenin 42. Ayeti celilesinde “Hani bir zamanlar melekler şöyle demişti: Ey Meryem! Allah seni seçti. Tertemiz yapt ve (kendi zamanında ki) bütün dünya kadınlarına üstün kıldı.”** melekler Meryem ile açıkça konuştular, bu onun için bir keramet olarak gerçekleşti.

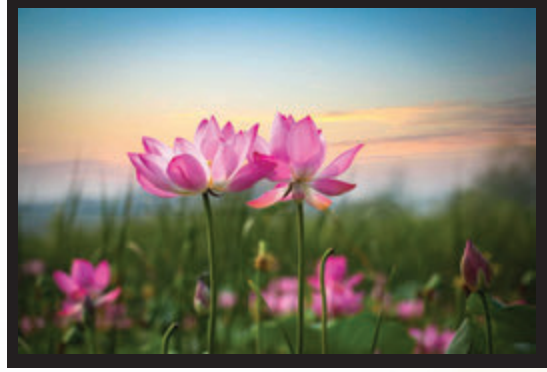
Bu ayette velilerin kerametinin ispatı vardır. Çünkü Meryem peygamber değildi, seçilmiş bir kadındı. Hazreti Peygamber bir hadisinde şöyle buyuruyor: **“Erkeklerden kemale eren çoktur; kadınlardan ise ancak İmran kızı Meryem, Müzahim kızı Asiye ve Hüveydin kızı Hatice kemale ermiştir. Cennet ehlinin hanımefendisi Fatıma’dır.”** hadisi Fatıma annemizin bütün âlemin kadınlarının üstünü olduğunu ortaya koyar. Sürenin 43. Ayeti celilesinde: **“Yine melekler dediler ki; Ey Meryem! Seni özel olarak seçmesine bir şükür olarak Rabbine ibadet yap, çokça namaz kıl, secde et, rükû edenlerle birlikte sende rükû et.”**

İnsanın tasavvuf yolunda nura ulaşması için çok zahmet, çile çekmesi gerekmektedir. Hâlbuki kadını Allah safi nur olarak yaratmıştır. Hal böyle olunca Allah'ın yaratma sıfatı kadında tecelli etmiştir. Çünkü varlığın en ekmeli ve değerlisi olan insan kadından zuhur etmiştir. Cennette yaratılan ilk kadın Hz. Havva annemiz insanlık medeniyetinin kurucusu olmuştur. Kadındaki adanmışlığın kabul edilişi ve bununla seçilmişliğinin insanlığa Hz. Meryem ile gösterilmesi kadına verilen büyük değer ve muazzam sırrın zuhurudur. Öyle ki kendisinde nebi sıfatı verilmiş zatlar dahi onun adanmışlığına ve seçilmişliğine hizmet etmişlerdir. Onun hikmetli ahvalinden ilham almışlardır. Kadındaki üstün aklın, aşkın, imanın, teslimiyetin ve fedakârlığın önderliğini Hz. Hatice'de görmekteyiz.

Hatice validemiz ile tebarüz etmiş bu güzel hasletler, yaratılmış olan tüm kadınlarda vardır. Çünkü Allah kadına "Rahim" sıfatıyla tecelli etmiştir. Kadının da bu üstün yaratılmışlığın farkında olması gerekir ki imanın, teslimiyetin, aşkın, fedakârlığın sırlarına erebilsin. Günümüzde kadını incelediğimizde tasavvufu anlayıp yaşayan Mürşidi Kamil'in tahtı terbiyesinde yetişen hanımlarda bu özel ve üstün sıfatları daha açık görmekteyiz. Resulullah'ın (s.a.v) hane-i saadetinin incisi, sahibi nübüvvetin göz nuru

Hz. Fatıma annemizden zuhur eden nesli pak-i, ehli beyti Resulullah bütün dünyaya ilmi, irfanı, bereketi yaymışlardır, kıyamete kadarda devam edecektir.

Bu ilim, irfan ve bereketten nasip lenmiş olan hanımlarda bu yüce davanın sancağını taşımışlardır ve taşıyacaklardır. Hz. Fatıma annemizin bu üstün irşat ve irfanından nasiplenen hanımlar bir eş ve anne olmanın yanında kendilerine bahşedilen bu ikram ve ihsanı görerek, bilerek, yaşayarak, yaşatarak bahsetmiş olduğumuz ümmetin annelerinin yolunda olmalı ki kendini bilmiş, anlamış ve sırrına erişmiş olsun. Rabbim bizi de bu güzel annelerimizin nuruna ve sırrına eriştirsün, onlara layık evlat eylesin.

Tasavvufi Kavramlar

Ârif

Bilen, vâkıf, aşına, tanıyan, anlayışlı, kavrayıştı mükemmel, irfan ve marifet sahibi. Allah Teâlâ'nın kendi zâtını, sıfatlarını, isimlerini ve fiillerini müşâhede ettirdiği kimse. Müşâhede ve temâşadan hasıl olan bilgiye mârifet, bu bilgiye sahip olan şahsa ârif denir.¹

Tasavvufta ilim ile marifet, âlim ile ârif kavramlarına farklı manalar yüklenmektedir. İlim zihni faaliyetlerle elde edilir ve her türlü bilgi için kullanılırken, marifet ise Allah ve O'nun isimleri, sıfatları, fiilleri hakkında mânevi tecrübe ile doğrudan elde edilen bilgiyi ifade eder.²

Dipnotlar:

- 1- Tasavvufi terimler Sözlüğü, Süleyman Uludağ,1977,s.52
- 2- Temel İslam Ansiklopedisi,1.cilt,s.314

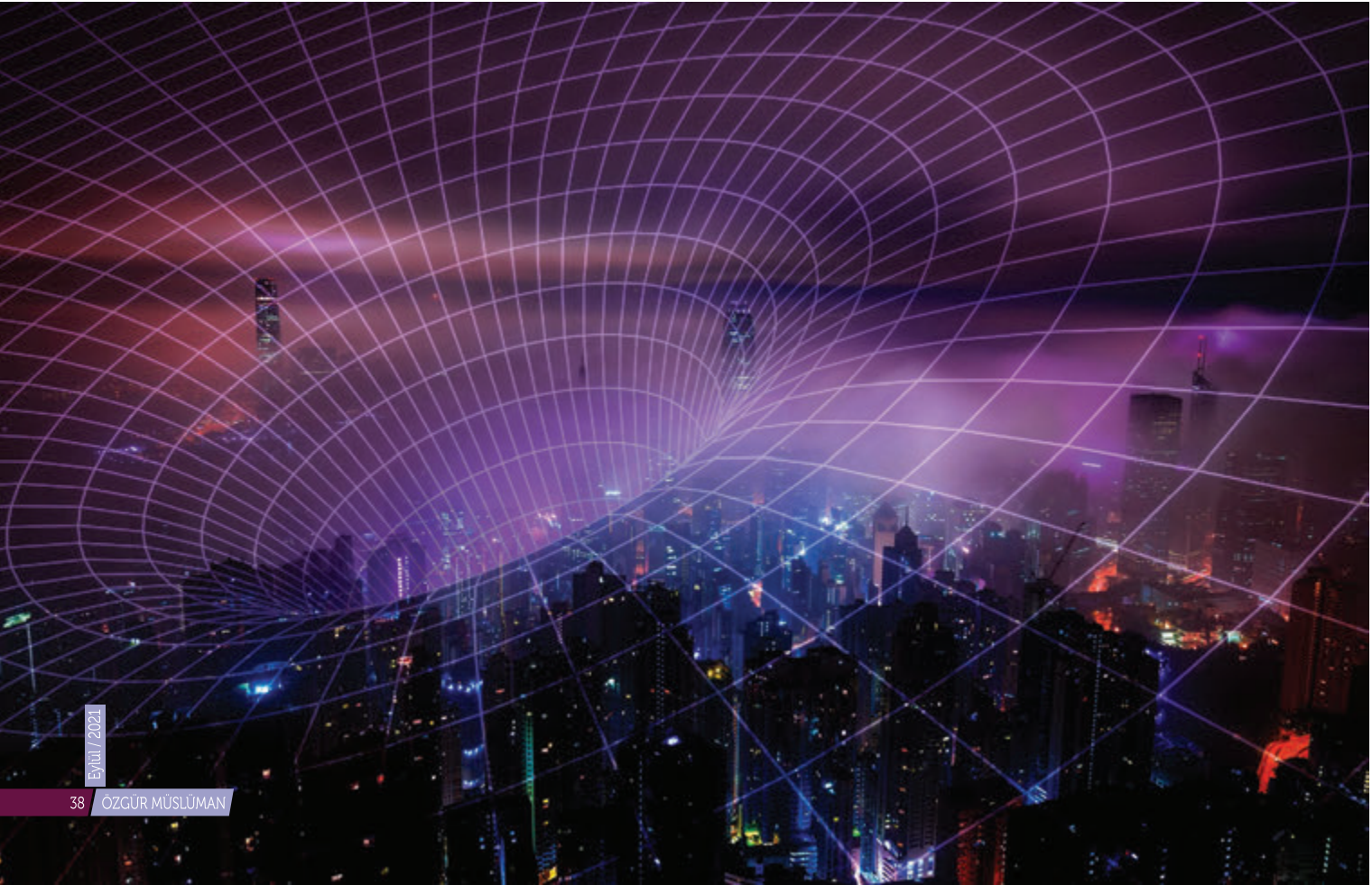

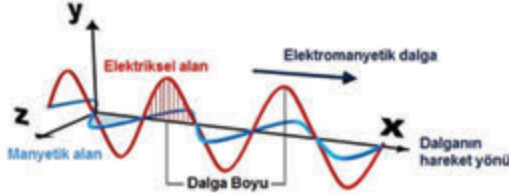
Elektromanyetik Kirlilik Nedir?

Sanayi devrimiyle birlikte, yeni ürünler, yeni teknolojiler ile yüksek miktarlarda üretilmeye başlanınca, daha önceki küçük üretimlerde göze batmayan, çok miktarda katı, sıvı ve gaz atıklar doğaya salınmıştır. Sermaye sahipleri atıklar için uzun yıllar ayrıca bir bedel ödemediler, ancak halkın tümüne ait olan doğayı ücretsiz bir üretim girdisi olarak kullandılar. Gerçekte ise bunun ücretini halkın tümü ödedi. Daha sonraki dönemlerde ise devletler bir şekilde (halkının tepkisi ile) bunun farkına vardı ve önlemler almaya başladı. Bizim ülkemizde, tehlikeli atıklar ile ilgili düzenlemeler ise daha çok yenidir.

Bir elektrik yükünün başka bir elektrik yükü üzerinde yarattığı çekme veya itme kuvveti etkisi elektrik alanı oluşturmaktadır. Elektrik alanını meydana getiren elektrik yükleridir. Manyetik alan ise elektrik yükleri yer değiştirdiğinde, ortaya çıkar. Örneğin, Lamba yandığında, elektrik alanının yanı sıra, akımın besleme kablosundan lambaya geçişinden kaynaklanan bir manyetik alan da söz konusudur. Akım ne kadar yüksekse, bunun bir sonucu olan manyetik alan da o kadar yüksek olur. Elektrik alanında olduğu gibi, manyetik alan şiddeti de mesafe ile hızla azalır. Buna karşın, manyetik alan, elektrik alanında olduğu gibi engel teşkil

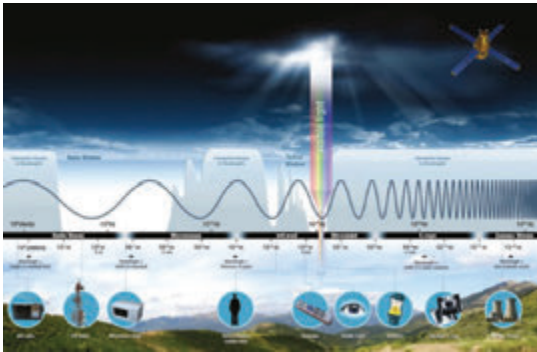
eden nesnelere neredeyse hiç engellenmez. Elektromanyetik alanlar (EMA), elektrik ve manyetik alanların bir araya gelmesiyle ortaya çıkmaktadır.

Elektromanyetik alan terimi, Elektromanyetik enerjinin varlığını göstermek için kullanılır ve Elektromanyetik alanın iki bileşeni vardır. Bunlar Elektrik Alan (EA) ve Manyetik Alan (MA) dır. EA ve MA 'ların özellikleri farklıdır. Dolayısıyla bu alanların canlılar üzerine etkileri de farklı farklıdır.

Örneğin EA' lar duvarlardan geçemezler. Hatta insan vücudundan geçerken bile şiddeti çok düşer. Öte yandan MA'lar hemen hemen hiç engel tanımazlar. EA' lar insan bedeninin yüzeyinde zayıf akımlar oluştururken, MA'lar ise vücudun içine girerek, bu tür akımların iç organlarda bile oluşmasına sebep olurlar.

Elektromanyetik radyasyon (EMR); iyonlaştırıcı ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyon olmak üzere iki grupta toplanabilir.

Elektromanyetik radyasyonlar boşlukta yayılma özelliğine sahiptir. Bu tür dalgalar dalga boyları ve frekansları ile belirlenir. Tüm Elektromanyetik dalgalar, boşlukta aynı hızla yayılır. Bu hız ışık hızına eşit olup saniyede 300.000 km'dir. Dalga boyu son derece küçüldüğünde elektromanyetik radyasyon (EMR), madde ile karşılaştığında, dalga olmaktan çok bir enerji kümesi gibi davranır. Bu enerji kümelerine "kuantum" ya da "foton" denilmektedir. Bu tipteki EMR'lar, X ve gamma ışınlarıdır. Bu ışınlar hücrelerdeki molekülleri bir arada tutan atomik bağları kırarak atomları ya da molekül parçalarını pozitif ya da negatif yüklü duruma getirebilecek yeterli enerjiye sahiptirler. Enerjileri çok yükselen bu ışınlar moleküllere çarptığında onları iyonlaştırarak, molekül yapısını, yani yaşamsal işlevlerini bozmaktadır. Bu nedenle bu ışınlar "iyonlaştırıcı elektromanyetik radyasyon" olarak tanımlanır. Yüksek enerjili iyonlaştırıcı elektromanyetik dalgalar, DNA ve genetik malzemeyi içeren biyolojik dokuda hasara yol açabilen moleküler değişikliklere yol açabilirler. Bu etkinin olabilmesi için dokunun x-ışınları ve gama ışınları gibi yüksek enerjili fotonlarla etkileşmesi gerekir. İyonlaştırıcı radyasyonun hücrelerin DNA'sını etkileyerek mutasyon ve kansere yol açtığı bilinmektedir.

Bir diğer EMR grubu ise, noniyonize radyasyon, yani iyonlaştırmayan EMR grubudur. Noniyonize radyasyon (NIR) atomik bağları kırmak için yeterli enerjiye sahip olmayan fotonları içeren elektromanyetik parçalar için genel bir terimdir. Bu gruba giren dalgalar, az enerjiden yüksek

enerjiye doğru, radyo dalgaları, mikro dalgalar, infrared radyasyon, görünür ışınlar, laser ışınları, ultraviyole ışınları olmak üzere sıralanırlar. Radyasyonun göreceli olarak düşük frekanslı biçimleri iyonlaştırıcı olmayan radyasyona örnektir.

Elektrik akımıyla çalışan her araç veya ona enerji taşıyan kablolar; çevresinde elektrik, manyetik veya elektromanyetik alan oluşturur. Bu aletlerin çalışması sırasında yakınında bulunan canlıların elektromanyetik alan etkisinde kaldığı bilinmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda elektriğin iletimi ve kullanımı sırasında ortaya çıkan manyetik alanların insan sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu sık sık ifade edilmektedir.

Elektromanyetik dalga yayan pek çok ortam içinde bulunuyoruz. İyonlaştırıcı olmayan radyasyon olarak ifade edilen elektromanyetik radyasyon kaynakları nelerdir?

- * Sabit telekomünikasyon cihazlarının (baz istasyonları ve cep telefonu) antenleri,
- * Radyo, televizyon ve telsiz verici istasyonlarının antenleri,
- * Elektrik iletim hatları ve trafo merkezleri,
- * TV, bilgisayar ekranları,
- * Uydu iletişim sistemleri,
- * Radar sistemleri,
- * Tıpta kullanılan bazı cihazlar,
- * Endüstride yüksek radyofrekansta çalışan bazı sistemler,
- * Elektrikli ev aletleri (mikrodalga fırın, traş makinesi, saç kurutma makinesi vb.)

Cihaz	Elektrik Alan Şiddeti (V/m)
Elektrikli battaniye	250
Su ısıtıcısı	130
Müzik seti	90
Buzdolabı	60
Ütü	60
Mikser	50
Ekmek kızartıcısı	40
Saç kurutma makinesi	40
Televizyon	30
Kahve makinesi	30
Elektrikli süpürge	16

Günlük hayatımızda ister istemez fazla oranda elektromanyetik dalgalara maruz kalıyoruz. Bu elektronik aletleri üreten büyük şirketler, bunların insan sağlığına zarar olmadığını ileri sürseler de, elektromanyetik alanın olumsuz etkilerinin olduğunu gösteren birçok araştırma sonucu vardır.

Elektro Manyetik Dalga Kaynakları ise, Yüksek Gerilim Hatları (YGH), Cep telefonları, Baz istasyonları, Bilgisayarlar, Telsizler, Çağrı cihazları, Radarlar, Mikrodalga fırınlar, Radyo TV Uydu antenleri ve bunların vericileri, Elektrikli ısıtıcılar, Elektrikli battaniyeler, Çamaşır ve bulaşık makineleri, Buzdolapları, Saç kurutma makineleri, Elektrikli tıraş makineleri, Trafolar, Tıbbi görüntüleme yöntemleri (MR, Tomografi, Radyolojik görüntüleme, Diatermi ünitelerinde, kısaca tüm elektrikli aletler ve tüm akım taşıyan kablolar birer EM dalga kaynağıdır. Ayrıca insanlar, yani bizler de kızılötesi EM dalga yaymaktayız. Bu şöyle olur: Vücudumuz besinlerin yanmasıyla oluşan ısıyı, vücut sıcaklığını 37 OC' de sabit tutmak için sürekli dışarıya vermek zorundadır. Bunu da kızılötesi EM dalga yaymakla gerçekleştirir. Ayrıca dünyamızın sıvı haldeki metal çekirdeğinin hareketinden kaynaklanan doğal bir değişken (AC) manyetik alanı vardır ve bu alan 10-5 Gauss düzeyindedir. (Dünyanın bir de 0.5 Gauss' luk DC manyetik alanı vardır). İnsan bedeninde de değişik manyetik alanlar bulunur. Örneğin 0.1-20 Hz arasındaki beyin dalgaları 10-8 G' luk bir manyetik alan oluşturur. Ne var ki biraz önce saydığım tüm EM dalga kaynakları, bu doğal değerlerin çok üzerinde manyetik alan oluştururlar. Bizde günde 24 saat, yılda 365 gün bu manyetik alanların etkisinde kalıyoruz. Manyetik alanlar Gaussmetre veya Teslametre 'ler ile ölçülmektedir.

Elektromanyetik Alanın İnsan Sağlığına Etkileri

İnsan vücudunun manyetik alanla olan dengesini bozan etkenlerden birisi de kimyasal kirlenmeler, haberleşme frekansları, elektrik güç taşımalarından gelen sinyallerle çevrenin kirlenmesiyle ortaya çıkar. Toksik madde radyasyon gibi kirlenmelerden gelen sinyaller canlıların elektromanyetik dengesini bozmaktadır. Araştırmacıların insan tarafından yapılan elektromanyetik kirlilik (elektrosmog) olarak bilinen elektromanyetik alanın birikimli olduğunu ve genel keyifsizlik, boyunda sertlik, göğüs acısı, hafıza kaybı, baş ağrısı, kalp atışında ve kan kimyasında değişime uğratma, sindirim ve dolaşım sorunları oluşturabilmektedir. Elektrosmog adı verilen teknolojinin beraberinde getirdiği elektromanyetik kirlenme, insan sağlığını tehdit eden ciddi unsurlardan birisidir. Yüksek gerilim hatlarından cep telefonu dalgalarına, radyo ve TV dalgalarından ev ve iş yerlerindeki bilgisayar ve elektrikli diğer eşyaların yaydığı elektromanyetik dalgalara kadar maruz kalınan elektromanyetik kirlilik sosyal yaşam ortamında hemen hemen her yerde sağlıksız bir atmosfer oluşturmaktadır. Elektromanyetik smog beyinden hücrelere gönderilen sinyalleri engelleyerek vücudun bağışıklık sistemine zarar verir, Son yıllarda büyük çapta araştırmalar yapılmasına neden olan bir etki ise insan yapımı kuvvetli manyetik alan kaynağından doğan hastalıklardır.

Kandaki zararlı proteinlerin ve toksinlerin beyne girmesini engelleyen savunma mekanizmasını devre dışı bırakmaya, yorgunluk, baş ağrısı, deride yanma hissi ortaya çıkarmaya, yüksek tansiyon oluşmasına, baş ağrıları, baş dönmesi ve dikkatin dağılmasına sebep olduğuna dair bulgular elde edilmiştir. Cep telefonu zararları üzerinde birçok araştırma yapılmaktadır. Cep telefonu alzheimer, parkinson ve multiple sclerosis (MS) gibi sinir hastalıklarının oluşma riskini artırmaktadır. Bu tip elektromanyetik alanların genelde iki etkisinden bahsedilir. Birisi ısı etkisidir. Çünkü yaydığı enerji, insan vücudundan geçerken bir miktar emilir, tutulur ve içerde bir ısı birikimi oluşur. Bu ısı istenmeyen sonuçlara sebep olabilir. İkincinin etkisi ise canlı organizma içindeki birbirine bağlanmış olan molekülleri, atomları etkiler ve bozar. Çeşitli araştırmalarda yüksek manyetik alanı olan bölgede yaşayan çocukların kanser olma olasılığının daha yüksek olduğu ve yine birkaç araştırmada yüksek manyetik alanın bulunduğu bölgede uzun süre kalan hamile kadınlarda zor doğum yaptıkları gözlenmiştir. Yüksek manyetik alanın, anne adaylarının düşük yapma olasılıklarını 3 kat artırdığı vurgulanmıştır.

Çeşitli çalışmalarda, mobil telefon sinyallerinin beyin elektriksel aktivitelerinde ve algılama fonksiyonlarında (dikkat, hatırlama, tepki verme gibi) kısa süreli değişimlere neden olduğu belirlenmiştir. Özellikle bebekler ve çocuklar, elektromanyetik alanın olumsuz etkilerine karşı, gelişim dönemlerini tamamlamamış olmaları nedeniyle önemli bir risk grubu konumundadır.

Elektromanyetik alan kirliliğinin gözle görülemeyişi, etkisinin çoğu zaman doğrudan hissedilemeyişi ve uzun zaman sonra etkisinin birikerek görülmesi nedeniyle elektromanyetik maruziyetin etkileri bugüne kadar yeterince önemsenmeyen bir konu oldu. Ancak cep telefonlarının ve baz istasyonlarının yaygınlaşması sonrasında, elektromanyetik alanın insan sağlığı üzerinde etkili olabileceği düşüncesi kamuoyunda yavaş yavaş oluşmaya başladı. İlgili literatürleri incelediğimizde, elektromanyetik alanın sinir sistemi ve beyin fonksiyonları üzerine olumsuz etkilerinin olduğunu gösteren birçok araştırma olduğunu görüyoruz. Bu araştırma sonuçları elektromanyetik alana bağlı olası sağlık etkileri yönünden kesin ve tutarlı kanıtlar gösterememekle birlikte insanların zihninde kuşku ve merak uyandırmaktadır. Bu konuda daha kapsamlı bilimsel araştırmaların yapılması, sınırlamalara ilişkin yasal önlemlerin uygulanması, konunun takibi ve toplumun olası etkilere karşı uyarılması önem kazanmaktadır.

Elektromanyetik Dalgaların

İnsan Biyokimyası Üzerinde Etkileri

Elektromanyetik dalgaların etkileri virüsler, bitkiler, domuzlar, böcekler, kuşlar ve kurbağalarda kas-sinir preparatları üzerinde incelenmiştir. Bu değişik deney hayvanlarından elde edilen bulgular kısa dalgalar ile mikrodalgalar arasındaki frekan- sa sahip olan elektromanyetik dalgaların biyolojik etkilerinin etki alanı ile doğru orantılı, dalga uzunluğu ile ters orantılı olduğunu göstermiştir. Elektromanyetik radyasyonların (radyo frekansları, mikro dalgalar, infrared, görünür ve UV ışınları) ve bu ışınları kullanan ya da yayınlayan cihaz- ların çevreye yaydığı EM alanının, biyolojik sistemler ve insan sağlığı üzerine olumsuz etkileri, yapılan çok sayı da deneysel çalış- mayla kanıtlamaya çalışılmaktadır.

* Doç. Dr. Süleyman Murat Bağdatlı
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Makina Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi

DİNLEMEK İÇİN TARATI

KAYNAKLAR

- 1-Şeker S, Çerezci O. Radyasyon Kuşatması: Elektriğin ve nükleer enerjinin sağlığını etkileri. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi; İstanbul, 2000.
- 2-Atkins, Peter and Julio de Paula. Physical Chemistry for the Life Sciences; New York: Oxford University Press, 2006; 233-235
- 3-Chang, Raymond. Physical Chemistry for the Biosciences. USA: University Science Books, 2005; 123-129
- 4-McQuarrie, Donald and Simon, John. Physical Chemistry: A Molecular Approach. Sausalito CA: University Science Books, 1997; 324-340
- 5-Price, Nicholas and Dwek, Raymond and Wormald, Mark. Principles and Problems in Physical Chemistry for Biochemists, R. G. Ratcliffe. New York: Oxford University Press, 1997; 44-90
- 6-Winker, R., Ivancsits, S., Pilger, A., Adlkofer, F., Rudiger, H.W. Chromosomal damage in human diploid fibroblasts by intermittent exposure to extremely low-frequency electromagnetic fields, Mutation Research, 2005; 585,43-49.
- 7- Hacifazlıoğlu, Hasan . "Manyetik Ayırma ile Zenginleştirme" (Türkçe). İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2013.
- 8-- National Institute of Environmental Health Sciences, Electric and Magnetic Fields Associated with the Use of Electric Power, 2002. <http://www.niehs.nih.gov/health/topics/age/nts/emf/docs/emf2002.pdf> (erişim tarihi:27/03/2008).
- 9- Kabuto M., Nitta H., Yamamoto S., Yamaguchi N., Akiba S., Honda Y., Hagihara J., Isaka K., Saito T., Ojima T., Nakamura Y., Mizoue T., Ito S., Eboshida A., Yamazaki S., Sokejima S., Kurokawa Y., Kubo O. Childhood leukemia and magnetic fields in Japan: a case-control study of childhood leukemia and residential power-frequency magnetic fields in Japan, Int J Cancer, 2006; 119(3),643-50.
- 10- Van Wijngaarden, E., Savitz, D.A., Kleckner, R.C., Cai, J., Loomis, D. Exposure to electromagnetic fields and suicide among electric utility workers: a nested case-control study, Occup Environ Med, 2000; 57(4):258-63.
- 11-Feychting, M., Jonsson, F., Pedersen, N.L., Ahlbom, A. Occupational magnetic field exposure and neurodegenerative disease, Epidemiology, 2003; 14(4), 413-9.
- 12-Röösli, M., Lörtscher, M., Egger, M., Pfluger, D., Schreier, N., Lörtscher, E., Locher, P., Spoerri, A., Minder, C. Mortality from neurodegenerative disease and exposure to extremely low-frequency magnetic fields: 31 years of observations on Swiss railway employees, Neuroepidemiology, 2007; 28(4),197-206.

İman Yolunu Dosdoğru Yürüyebilmenin Üstünlükleri

Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de
Ahzâb suresinde buyuruyor ki;

*Ey iman edenler! Allah'a itaatsizlik-
ten sakının ve doğru söz söyleyin ki, Allah
sizin işlerinizi düzeltsin, günahlarınızı
bağışlasın. Kim Allah'a ve resulüne itaat
ederse gerçekten büyük bir kazanç elde
eder. ¹*

*(Böyle oldu ki) Allah, sözünde
duranları sadakatleri sebebiyle ödüllendir-
sin, münafıkları da dilerse cezalandırsın,
dilerse bağışlasın! Allah çok bağışlayıcı,
ziyadesiyle esirgeyicidir. ²*

Müslüman kimdir? diye kendimize sorduğumuzda; Peygamber efendimiz (s.a.v) gibi elini, dilini, gönlünü beşikten mezara kadar koruyan kollayan dosdoğru dürüst ve güvenilir yani; "Muhammed'ül-Emin" olunan, kimsedir. Allah korkusunu gönüllerimize kökleştirip bütün azalarımıza hissettirip hakkın yoluna hizmetkâr olabilmek ve sadıkâne yaşayıp, yaşatıp son nefese kadar Allah ve Rasûl'üne sadık ve dosdoğru itaat edebilmektir. Böyle yaparsak ayet-i kelimedede de belirtildiği gibi büyük kazanç elde ederiz.

Dosdoğru iman yolunda yürümenin manasına değinecek olursak; Allah'ın emirlerine irademizi güçlü kılarak, yasaklarına da sırt çevirerek onun istediği emrettiği gibi tefekkür edip, Müslümanlığın gereğini bilerek bilinçli, şuurlu, Peygamber Efendimizi (s.a.v) ve Allah'ın Velî kullarını örnek alarak, hak yolundan sapmamaktır.

Peygamber Efendimizin (s.a.v) bu konu hakkındaki görüşünü, Ebû Amr(r.a.), yahut Ebû Amre Süfyân b. Abdillâh'tan (r.a.) rivayet edildiğine göre o, şöyle demiştir:

"Ya Resûlallah, Müslümanlığa dair bana bir söz söyle ki, o konuda sizden başka hiç kimseye bir şey sorma ihtiyacı hissetmeyeyim" dedim. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu: **"Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol."**

Müslümanlık Allah'a inanıp iman etmekle başlar, sonra da yaşayıp amel ederek, haram ve yasaklardan sakınarak ömrü mücadele vermekle geçer. Müslüman; şeytanın şerrinden, nefsimizin vesvesesinden gelen gurur, kibir, haset, benlik, gösteriş, riyâ gibi hallerden ahvâllerden sakınıp Allah'a sığınmalıdır.

Abdullah b. Mesut'tan (r.a.) nakledildiğine göre, Allah Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Doğruluktan ayrılmayınız. Muhakkak ki doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğru olanı ararsa Allah katında 'siddik' (özü sözü bir olan kişi) olarak yazılır. Yalandan sakının! Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi yalan söyleyip, yalanı araştırarak Allah katında yalancı olarak yazılır."

İnsan doğru olmalı ki Rabbim de ona iyilikler ve güzellikler ihsan eylesin. Böyle olursa Rabbim cennete ve cemaline götürecek amelleri yaşamasını o insana nasip eder ve hıfz-ı muhafaza eyler, bunun en güzel örneği Peygamberler ve Evliyâlardır. Dosdoğru iman yolunda yürüyerek, dünyanın gelip geçici güzelliklerine sırt çevirip, kendilerini ibadete ve taâte adayan, Allah'ın yoluna ışık tutup aydınlatan, yol göstericimiz, Sultanımız Eş-Şeyh Es-Seyyid Hafız Mustafa Uzgur hazretlerinden; hocamız Kâmil Uzgur hazretlerinden ve kardeşleri Fatma Uzgur hocahanımdan Rabbim ebeden razı olsun.

Müslüman, yalan söyleyerek bir başkasına kötülük ve hile yaparak imanını zedelememeli ki imanı küfre kaymasın. Kötülük insanın imandan çıkmasına sebep olan en büyük tehlikedir. Bizler, bu tehlikeli tuzağa düşmemek için akıl ve irademizi terazinin mili gibi sağlam düşünüp amel etmeliyiz ki dünya da bir misafiriz mahşer günü Allah'ın huzurun da hesabımız kolay olsun.

Dosdoğru iman yolunda yürümenin önemini dört büyük İslam halifelesi şu şekilde açıklamıştır;

Hiz. Ebu Bekir (r.a)'a bu konu hakkında sormuşlar: "Dosdoğru iman yolunda yürümek ne demektir?"

O da sorunun sahibine: "Herhangi bir fâni varlığı Allah'a ortak koşmamandır."

Hiz. Ömer (ra)'ın görüşüne göre: "Allah'ın emir ve yasak çizgilerini asla aşmamak ve bütün söz ve hareketleri bu çizgilere göre düzenlemektir. Ayrıca da tilki kurnazlığına bürünerek birtakım din hükümlerini istismara kalkışmamaktır."

Hiz. Osman (r.a)'a göre ise; "Nefsi samimi olarak İslamiyet'in emrine vermektir."

Hiz. Ali (r.a)'ın görüşüne göre ise: "Allah'ın farz emirlerini dosdoğru olarak yerine getirmektir." diye buyurmuşlardır.

Allah'ın emirlerine ayak uydurup ve yasaklarına da sırt çevirmek iman yolunda dosdoğru yürümenin ana maddesidir. Allah'a iman etmek onun varlığını birliğini tasdik etmek ise Müslümana verilmiş en büyük amellerdendir.

Allah yolunda kuvvetli imanla yürümek için dil, kalp ve nefsimizi İslâm'ın emriyle terbiye etmek gerekir. Yaşadığımız mühletçe ihlâs üzere yaşamak, hak ve batılı birbirinden ayırarak irade-i cüziyyemizi hakka kulluk edebilecek en güzel şekilde peygamberleri ve Allah dostlarını örnek almaktır. Peygamber Efendimiz'e Cenâb-ı Hak Hud suresi 112. Ayetinde de buyurduğu gibi;

"Öyle ise emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O yaptıklarınızı hakkıyla görür."

Ebu Bekir Razi de imanı, kökü kalp de olan yedi dallı bir ağaca benzetmiştir;

1-Dallardan biri kafada (beyinde) son bulur. Allah'ın emrine uygun yolda düşünmek, dine insanlığa faydalı olacak yolda ilim kazanmaya çalışmak ve zararlı fikirlerin beyni zehirlemesine imkân tanımamaktır.

2-Dallardan biri de dilde (ağızda) son bulur. Boğazından haram lokma geçirmez, asla yalan söylemez, kimseyi gücendirmez, kimseyi aldatmaz. Küfür-dedikodu, çekiştirme bir kimsenin şiddetle kaçınacağı hareketlerdir. Bunların yerine tatlı dilli doğru sözlü olmayı, can verinceye kadar elden bırakmayacak huylar arasına katar.

3-Dallardan birisi de ayaklara uzanır. Kötülük işlemeye adım atmaktan kaçınmak, dizlerinin dermanı ile iyilik ve doğruluğa doğru ihlâsla koşturmak. İnsana yardım etmeye onların kederlerine deva olmaya, Allah'ın nimeti olan dizlerinin dermanını emrinde kullanmasıdır.

4-Dallardan biri de ellere uzanır. Mü'min harama değmeyecek, haram şeyleri eline almaktan pislige dokunur gibi tiksinecektir. Allah'ın yasak ettiği ve dinimize hoş görülmemeyen şeylere doğru, ateş avuçlamaktan sakınır gibi el uzatmaktan çekinecektir. Bileğinin gücünü, haksızlıkları önlemek ve koruyucusuz kalanlara sahip çıkmak için kullanacaktır.

5-Dallardan bir başkası ise gözlere uzanır. Allah'ın haram kıldığı şeylere bakmaktan şiddetle sakınmak. Buna karşılık göz nurunu Allah yolunda ve onun hoşnutluğunu kazanmak için harcamak, kâinatı dolduran varlıklara ibretli gözlerle bakmak bilhassa Kur'an ve Kur'an ile ilgili eserler üzerinde göz yormaktan zevk duymaktır.

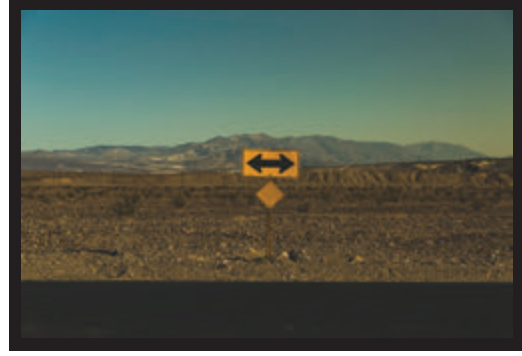
6-Dallardan bir diğeri ise mideye uzanır. Mideyi tıka basa doldurmamak, ona daima helal yollardan kazanılan yiyecekleri atmak ve haram adına ne varsa asla sokmamaktır. Yetim malı yemekten, alın teri olmayan kazançlar sağlamaktan, ateş yer gibi kaçınmak gerekir. Ayrıca domuz eti gibi haram yiyeceklerden şiddetle sakınmak gerektiği gibi, dinimizce şüpheli olan her türlü yiyecek ve içeceği de ağzına atmaktan çekinilmelidir.

7-Dallardan biri de neftse son bulur. Nefsin çirkin arzularına boyun eğmemek, dinimizin emir ve yasakları çerçevesinde terbiye etmektir. Nefs, lanetlik şeytanın baş yardımcılarında biridir. O yüzden bilmek gerekir ki Allah'ın yasaklarını zorlamak isteyen her duygu ve düşünce nefsin başı altından çıkararak sahibini cehennem çukuru-na atmaya güden kötü telkindir.

Pirimiz Abdülkâdir Geylânî Hazretleri buyuruyor ki; **İhlâs üzere ol! İhlâs, insanların görmesini hâtıra getirmeyip, Yaratanın daima gördüğünü unutmamaktır. Sebepelerde Allahü Teâlâ ya dil uzatma. Herhâlde Allahü Teâlâ dan gelene râzî ve sükûn üzere ol. Allah adamlarının huzûrun da şu üç sıfat üzere bulun: Alçak gönüllülük, iyi geçinmek ve kötülüklerden arınmış bir kalp. Hakikî yaşamak, nefsinin öldürmenle, nefsinin arzularını, haram ve zararlı isteklerini yerine getirmemenle olur.**

Pirimiz Abdülkâdir Geylânî Hazretlerinin de buyurduğu gibi her ne ile imtihan olursak olalım, alçak gönüllü, iyi geçimli, güzel huylu, kötülüklerden arınmış örnek bir kul ve ümmet olmak her Müslümanın gayesi olmalıdır.

KAYNAKÇA;
Dürret'ül-Vaizin
Kalbin Nuru Abdülkâdir Geylânî'den hikmetli sözler

Bir gün Abdülkâdir Geylânî' ye; **"Bu işe başladığınızda, bu yola adım attığınızda, temeli ne üzerine attınız? Hangi ameli esas aldınız da böyle yüksek dereceye ulaştınız?"** diye sordular. Buyurdu ki:

"Temeli sıdk ve doğruluk üzerine attım. Asla yalan söylemedim. Yalanı kâğıda bile yazmadım ve hiç yalan düşünmedim. İçim ile dışımı bir yaptım. Bunun için işlerim hep rast gitti."

Allah'ım bizi nurunla sana kılavuzla, bizi senin huzurunda dosdoğru kullukta bulunmak üzere sebatkâr eyle! Dillerimizi zikrinle ıslandır Allah'ım, nefslerimizi emrine âmade eyle, kalplerimizi mağfiretinle dopdolu, ruhlarımızı müşahede ile mükerrerem kıl, sırlarımızı yakınlığınla nimetlendir. Allah'ım bizi itaâtkar mü'minler olarak yaşat, tövbe eden Müslümanlar olarak canımızı al, sorgu sual esnasında sebatkâr, kitabını sağından alanlardan eyle, en büyük dehşet gününden emin kıl, sırât-ı müstakim üzere sabit kadem eyle, rahmetin ve kereminle nâim cennetlerine girmemizi nasip eyle! Allah'ım bize emrettiğin hususunda bizi muvaffak kıl, fazlınla ve rahmetinle bizi her şeyden müstağni kıl! (AMİN)

DİPNOTLAR:
1-Ahzab 70-71.
2-Ahzab 24.
3-Hud Suresi 112.

ŞAH-I GEYLANÎ'DEN Öğütler

SEBEPLERİ ALLAH'A ORTAK KOŞMAYAN MÜSLÜMANLAR

** Abdülkâdir Geylânî hazretleri
12 Zilhicce 545 tarihinde bir Cuma sabahı
medresede şöyle sohbet etmiştir;*

Resûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **"Hiç şüpheli ve kuşku yok ki bu kalpler paslanır. Kalplerin parlaticısı ise Kur'an okumak, ölümü hatırlamak ve zikir meclislerine katılmaktır".**

Kalp paslanır. Paslanan kalbin sahibi, Efendimizin anlattığı şekilde hareket ederse yeniden parlar, tersi durumda iyice kararır. Aydınlıktan uzaklaştığı için kararır, dünyayı sevdiği ve kendini hiç korumadan dünya malını elde etmeye çalıştığı için kararır.

Çünkü kalbine dünya sevgisi yerleşen kimsenin verâsı (haramdan ve şüpheli şeylerden sakınma duygusu) yok olur. O da haram, helâl demeden dünya malını toplar. Dünya malını toplamaktaki ayırt ediciliği, Rabbinden utanması ve sürekli Onu hatırlaması da tutması yok olur.

Ey cemaat! Peygamberinizin sözünü kabul edin de size önerdiği ilaçla kalplerinizin pasını çözün. Biriniz hasta olsa da bir doktor ona bir ilaç önerse onu kullanmadıkça rahat etmez. Yalnızken ve insanlar arasındayken Rabbinizi gözetin. Onu görmüş gibi gözünüzün tam orta yerinde tutun. Siz onu görmüyorsanız da O sizi görür.

Allah'ı kalbiyle zikreden kimse zâkirdir. Kalbiyle zikretmeyen ise zâkir değildir. Dil kalbin çocuğudur ve ona tabidir. Öğütleri dinlemeye devam et. Çünkü kalp öğütten uzaklaşınca körleşir. Gerçek tövbe bütün durumlarda Allah'ın buyruğuna saygı göstermek ve yarattıklarına şefkatli davranmaktır. Allah'ın buyruğuna saygı gösterip yarattıklarına şefkatli davranmayan kimse-ler Allah'tan uzaktır.

Allah (c.c.) Musa'ya **"Sen acı ki Ben de sana acıyayım. Ben çok merhametliyim, Acıyana acır ve onu cennetime koyarım"** diye vahyetmiştir. Acıyabilenlere ne mutlu! Ömrünüz **"Onlar yediler, biz yedik; onlar içtiler, biz içtik, onlar giydiler, bizde giydik: onlar topladı, biz topladık"** gibi kuru laflarla boşa gitti. Kurtuluş isteyen, nefisini haramlardan, şüpheli şeylerden ve şehvet ve arzu ile istenen şeylerden uzak tutsun. Allah'ın emirlerini yerine getirmeye, yasaklarını terk etmeye ve kaderine rıza göstermeye bakın.

Allah dostları, sabredip Allah'ın safında yer aldılar, Allah'tan uzakta kalmaya ise sabredemediler. Onun için ve Onun yolunda sabrettiler. Onunla olmak için sabrettiler. Allah'a yakınlıklarının gerçekleşmesini istediler. Nefis, hevâ ve tabiatlarının evinden çıktılar, dini yanlarına yoldaş ettiler ve Rable-rine yürüyüp gittiler. Karşılarna sıkıntılar, korkular, musibetler, gamlar, tasalar, açlık, susuzluk, çıplaklık, aşağılanma dikildi de bana mısın demediler ve içinde buldukları durumu değiştirmediler, yürüyüşlerini hiç kesmeden hep ileriye yürüdüler. Kalp ve kalıpları baki kalıncaya kadar onlar hep böyle devam ederler.

Ey cemaat! Allah'ın huzuruna çıkmak için çalışın ve huzuruna çıkmadan önce O'ndan haya edin. İnanan kimsenin dinle ilgili konular ve dinin sınırlarının aşılması durumu dışında Allah'tan utanması onun güzel ahlakındandır. Bu durumlarda ise utanması helal değildir. Aksine Allah'ın dini konusunda yüzsüzleşir, dinin sınırlarını düzeltir ve Allah'ın emirlerini yerine getirir. Allah'ın dini konusunda sizi, onlara karşı bir acıma duygusu almasın.

Kimin Hz. Peygamber'e (s.a.v.) uyması sağlam olursa Hz. Peygamber zırhını, miğferini ona giydirir, kılıcını kuşandırır, edebiyet ve güzel huylarıyla onu bezendirir, ona hılat giydirir ve ümmetinden böyle biri çıktığı için sevinir ve Rabbine şükreder sonra da onu ümmeti için sözcü, yol gösterici ve Hak yolunun davetçisi yapar. Davetçi ve yol gösterici oydu. Allah (c.c.) onun ruhunu alınca ümmeti içinde onun yerini tutacak kimseler belirledi. Bunlar da on bin kişi içinde birkaç tanedir. İnsanlara yol gösterir, öğüt vermeye devam eder ve onlardan gelecek sıkıntılara katlanırlar. İkiyüzlü ve fâsık kimselerin yüzüne gülerler ve onları içinde buldukları bu kötü durumdan kurtarmak ve Rablerinin kapısına götürmek için her yola başvururlar. Bundan dolayı sûfilerden biri **"Fâsık kimse-nin yüzüne ârif kuldân başkası gülmez"** demiştir. Yüzüne güler, o da arifin, kendinin ne durumda olduğunu bilmediğini sanır. Hâlbuki o, onun din evinin harabeye döndüğünü, kalp yüzünün karardığını ve bulandığını çok iyi bilmektedir. Fâsık ve ikiyüzlü kimse ise, ondan gizli kaldığını ve onun, kendinin ne durumda olduğunu bilmediğini sanır. Hayır, onların hiçbir değeri yoktur, o haller o kimseden saklı değildir.

Bir bakışta ve harekette onların ne olduğunu anlar. Hiç şüphesiz onların içini de, dışını da bilir.

Yazık size! Siz, siddik, ârif ve âlimlerden saklandığınızı sanıyorsunuz. Ne zamana kadar ömrünüzü yok yere geçireceksiniz? Ey ahiret yolunu şaşırılmışlar! Size ahiret yolunu gösterecek birini arayıp bulun. Allah büyüktür. A kalbi ölmüşler! A sebepleri Allah'a ortak koşanlar! A güç, kuvvet ve geçim, sermaye putlarına ve ülkelerinin ve yönedikleri yönün sultanına tapanlar! Onlar Allah'tan perdelidir. Faydayı ve zararı Allah'ın dışındakilerden bilenler Allah'ın kulu değildir. Fayda ve zararı kimin verdiğini düşünüyorsa onun kuldur. O, bugün gazap ve perdelenme ateşindedir, yarın ise cehennem ateşinde olacaktır. Allah'ın ateşinden ancak takva sahibi, Allah'ın birliğini kabul eden, ihlas ve tövbe etmiş olanlar kurtulur.

Önce kalplerinizle sonra dillerinizle tövbe ediniz. Tövbe yönetim değişikliğidir. Nefis, heva, şeytan ve kötü arkadaşların yönetimini kaldırır. Tövbe ettiğin zaman kulağını, gözünü, dilini, kalbini ve bütün organlarını yenilemiş, yiyeceğini, içeceğini haram ve şüphe bulanıklığından arındırılmış, geçiminde, alışverişinde ihtiyatlı davranmış ve bütün kaygını Allah'a yöneltmiş olursun.

Alışkanlığı kaldırıp yerine ibadeti koymuş, günahı kaldırıp yerine itaati koymuş olursun, sonra da dinin sağlamlığı ve şahitliği ile birlikte gerçeğe ulaşmış olursun. Çünkü dinin şahitlik etmediği her şey, zındıklıktır. Bu gerçekleşince insanlara fayda ve zararda etken olarak görmekten kaynaklanan kötü huylar yok olur. Bu durumda da dışın korunur, için Rabbinle meşgul olur. Bunu da başardığında dünya büsbütün sana yönelip gelse ve kendini sana sunsa, önceki, sonraki bütün insanlar peşine düşse hiçbir zararları olmaz ve seni Allah'ın kapısından alamazlar. Çünkü sen Onunla birliktesin, Ona yönelmişsin, Onunla meşgulsün ve Onun cemaline ve celaline bakmaktasın. Onun celaline baktığın zaman darmadağın olursun, cemaline baktığında ise yeniden toplanırsın. Celalini gördüğünde korkar, cemalini gördüğünde ümitlenirsin. Celalini gördüğünde yok olur, cemalini gördüğünde yeniden dirilirsin. Bu tadı tadabilenlere ne mutlu!

Allah'ım! Bize sana yakınlık yemeğinden yedir ve sıcaklığının içeceğini içir. Bize dünyada ve ahirette güzellik ver ve bizi cehennem azabından koru.

KAYNAK:

Geylani Külliyyatı, çev. Osman Gürman, Mehmet Eren, Derya Çakır, İlyas Arslan; Gelenek Yayınları, s.111-113.

Efendimiz (sav)den Dualar

BATAN BİR DİKEN BİLE OLSA
MÜSLÜMAN'IN BAŞINA GELEN HER BİR MUSİBETİ,
ALLAH ONUN GÜNAHLARINA KEFARET KILAR.

(Buhârî; Merdâ; 1)

Çizgilere
Derin Manâlar
Yükleyen
Bir Sanat;
Hüsn-i Hat

*Silsile-i Kadiriyye-i
Hâlisiyye Meşâyihlarımı
Gösteren Hat ve
Tezhip Sanatı

Hat: ince, uzun, doğru yol, çizgi ve yazı anlamlarına gelir. İslam kültüründe ise güzel yazı (hüsn-i hat) manalarında kullanılır. Hüsn-i hat estetik kurallara bağlı kalarak güzel yazı yazma sanatıdır. Daha çok Arapça alfabe ile yazılan İslam yazıları için kullanılan bir tabirdir. İslam yazısı yazma ve öğretme hünéri olan sanatkârlara ise ilk dönemlerde "kâtip" ve "muhammadî" ismi verilse de, daha sonraları ve günümüzde "hattat" denmiştir.

* Bismillahirrahmanirrahim

Cahiliye devri Arap yazısı ile Nabatî yazısının şekil ve tertibi bakımından birbirine yakınlıkları tespit edilmiş, Arap yazısının Nabatî yazıdan doğduğu ve onun gelişmiş bir devamı olduğu kanaatine varılmıştır.¹

Arap yazısı İslamiyetin doğuşu ile yeni bir döneme girmiş, Kur'an-ı Kerim'in ayetleri ve Peygamber Efendimiz hazreti Muhammed (s.a.v.)'in hadisleri gibi önemli bilgilerin yazıya geçirilmesi, okuma ve yazmanın gerekliliğini önemli ölçüde artırmıştır.

Resul-i Ekrem Efendimiz vahiylerin ezberlenmesini ve yazılmasını çok önemsemiş, kâtipler görevlendirerek gelen vahiylerin yazıya geçirilmesi hususunda çok titiz davranmış, her konuda ince zevk sahibi olduğu üzere bu konuda da vahiy kâtiplerine göze hoş gelecek biçimde yazmalarını tavsiye etmiştir. Yazıya verilen bu ehemmiyet yazının ilerlemesine ve sanat seviyelerine ulaşmasına işaret olmuştur.

Hazreti Ali (r.a.)'nin mushaf yazımında ortaya koyduğu kurallar ile yazıyı güzelleştirdiği söylenir.² Bu yüzden Hazreti Ali (r.a.)'nin ismi hattatların pîri ve silsilelerinin başlangıcı olarak zikredilir. Yazı İslamiyet'le beraber mekkî, medenî, daha sonra basrî ve kufî gibi yeni terimlerle anılmaya başlamıştır. Emeviler döneminde şehirlerdeki imâr faaliyetleriyle ilim ve sanatta ilerleme başlamış, aynı zamanda hüsn-i hat ile Mushaf yazan kâtipler çoğalmış, halifeler sanatkâr kâtipleri himaye ederek saraylarda çalıştırmışlardır. Azim ve heyecanları artan kâtipler sanat birikimlerini Kur'an yazısının güzelleşmesi için sarf etmiş, maharetlerini en üst seviyeden büyük bir sabır ve titizlikle yazılarında göstermişlerdir.

İslam yazısının sanat olma yolculuğunda ilk önemli adımı Abbasi veziri Hattat İbn Mukle (886-940) atmıştır. Bu zat harflerdeki sertlikleri gidererek daha yumuşak bir görüntü kazandırmıştır. Yazının güzelleşmesinde noktayı, elifî ve daireyi ölçü olarak kabul eden aynı zamanda "Şeş-Kalem" veya "Aklam-ı Sitte" denilen altı çeşit yazıyı ortaya çıkaran kişidir. İkinci önemli adımı ise talebesi İbnü'l Bevvâb adı ile meşhur Ali b. Hilâl (413-1022) atmıştır. Hocasının iyi harflerini ele almış daha canlı ve kıvrak bir üslup geliştirmiştir.

Hat sanatında üçüncü büyük isim ise Yâkut el-Müsta'simî (ö.698-1298) olmuştur. Hat sanatında geçmişteki üstatların birikimlerini çok iyi değerlendirmiş, gelecekteki ekollere zemin hazırlamış üslup sahibi bir sanatkârdır. Tesiri 16. Yüzyıllara kadar devam etmiş bu ekolü sonlandıran ise Sultan II. Bayezid' in hat hocası Şeyh Hamdullah (1520) olmuştur. 17. Yüzyıla kadar hattatlar Şeyh Hamdullah ekolünde yazılar yazdılarsa da Yâkut ekolü Kanunî devrinin büyük hattatı Ahmet Şemseddin Karahisarî ve talebesi tarafından bir müddet daha devam ettirilmiştir.

Şeyh Hamdullah ekolünü kemale erdiren ise Hafız Osman Efendi (1642-1698) olmuştur. Hat sanatını yüksek seviyelere ulaştıran Hafız Osman kendinden sonraki devrin hattatlarına ilham kaynağı olmuş, tarihe isimleri yazılmış çok sayıda talebeler yetiştirmişlerdir. Nerede güzel bir yazı varsa yahut bir şâhesere imza atılmış ise büyük ölçüde bu ekollerin tesiri olduğunu söyleyebiliriz. Öyle ki "Kur'an Mekke'de nazil oldu, Mısır'da okundu, İstanbul'da yazıldı" söylemini güçlü kılan her biri aynı ihtişam ve güzellikte olan bu eserlerin varlığı olmuştur.

Bu arada yazı çeşitlerinden kısaca bahsetmek gerekir. Kalem ağızlarının farklı ölçülerde açılmasıyla farklı form ve kıvrımlarla oluşturulan ve harflerin dizini ile çeşitlilik arzeden yazılarla karşılaşmak mümkündür. Yeryüzünde sanata bu kadar elverişli başka bir alfabenin olmadığını da zikretmek gerekir. Bütün yazı çeşitlerinin küfi yazısından doğduğu için bu yazıya yazıların anası anlamına gelen "üm-mü'l-hutût" denilir. Aklam-ı sitte (altı kalem) adı altında ise "muhakkak", "reyhani", "sülüs", "nesih", "tevkî" ve "rikâa" yazılarını sıralayabiliriz. Bunların dışında "ta'lik", "divanî", "celi divanî", "rik'a", "siyakat" ve "ma'kûlî" yazı çeşitleri farklı alanlarda kullanılmıştır. Mesela Mushaf-ı Şerif istinsahında "küfi" nin yerini "muhakkak" ve "reyhani" yazısı almış, daha sonraları ise "sülüs" ve "nesih" kullanılmıştır. Halife ve vezir mektupları ile vakıf belgeleri gibi devlete ait evraklarda "tevkî" yazısı kullanılmış, Kur'an-ı Kerim ve yazma eserlerin dua ve ketebe kısımlarında ve icazet belgelerinde "rikâa" yazısı kullanılmıştır. Ferman ve beratlarda "divanî" ve "celi divanî" yazı, günlük yazışmalarda ise pratik olması bakımından "rik'a" yazısı kullanılmıştır.

Osmanlı sarayında mali kayıt ve emlak defterlerinde okunabilmesi tecrübe ve beceri isteyen aynı zamanda şifre yazısı olan "siyâkat" yazısı, mimaride, mezar taşlarında "ma'kûlî", "küfi", "ta'lik", "celi sülüs", yazıların daha yaygın kullanıldığını görmekteyiz.

İlmi ve edebî yazmaların yanında devlet teşkilatında ve mimaride kullanılan yazı sanatının hayat bulduğu diğer bir alan ise levha asma geleneği olmuştur. Bu levhaların başında "besmele-i şerifler", "kelime-i tevhidler", Peygamber Efendimiz Hazreti Muhammed' (s.a.v.) in fiziki özelliklerinin anlatıldığı "hilye-i şerifler", "edep ya Hû", "bu da geçer ya Hû" gibi ibareler tercih edilirken, devamlı hatırlama ihtiyacı duyulan ayet-i kerimeler, hadis-i şerifler, kelâm-ı kibarlar da çokça yazılmıştır. Böyle levhalar münasip bir alana asılarak defalarca nazar etmek suretiyle hem tefekkür edilir hem de vermiş olduğu sanat neşesinden istifade edilirdi. Öylesine muazzam hüsn-i hat eserleri icra edilmiştir ki, meşhur ressamlar bile bu eserler karşısında hayranlıklarını gizleyememişlerdir.

Resul-i Ekrem zamanında yazı yazarken malzeme olarak safran ve gülsuyu ile boyanmış deri, tahta tabletler, develerin kürek kemikleri, hurma ağacı yaprakları, ince beyaz taşlar, seramik parçaları, Mısır papirüsü, beyaz Hint ipeği kullanılmıştır. Sert malzeme üzerine madeni kalemle oymak suretiyle, yumuşak zemine ise kamış kalemle is mürekkebi kullanarak yazılar yazılmış, sonraki devirlerde ve günümüzde aherlenmiş el yapımı asitsiz kağıtlar kullanılmıştır.

DİPNOTLAR:

- 1-Çetin, "Aklam-ı Sitte", DİA, II. 276-280
- 2-Ali, Menakıb-ı Hünerveran, S.13
- 3-Serin, Hat sanatı ve Meşhur Hattatlar

Yazı yazma geleneği günümüze kadar usta çırak ilişkisiyle süregelmiştir. Talebe hangi yazıyı öğrenmek istiyorsa o alanda bir hocaya müracaat ederek yazı meşkine başlar ve hocasının öğrettiği yazıyı satıra dizme, kompozisyon oluşturma, istif yapma ve malzeme kullanma usulleri gibi teknik mevzuları öğrenerek, hocasının nezaretinde olgunluk gösterinceye kadar talebeliğe devam eder. Talebe sanatta yeterli bir seviyeye gelince hocası tarafından talebem artık yazı yazabilir talebe yetiştirilebilir içeriğinde dua ve silsilesinin yazıldığı imzalı tarihli icazet verilir. Bu gelenek sayesinde hüsn-i hat sanatı ve sanatkarlarının daha nizamlı ve sistematik bir şekilde kayıtlara geçilmesi sağlanmıştır.

* Zakir Gökğöz : Tezhip Sanatçısı

* Hat Sanatında kullanılan Malzemeler

*Mânevi mertebelerin önündeki
en büyük engellerden birisi;*

Depresyon

Sürekli bir üzüntü, ilgi kaybına neden olan bir duygu durum bozukluğudur. Yaşamdan anlık bir keyif almama durumu olmayıp, uzun süre devam eden keyifsizlik, üzüntü, mutsuzluk, isteksizlik durumudur.

Toplumda en sık görülen ruhsal rahatsızlıktır. Her yaş grubundan görülmesine rağmen en sık 25-44 yaşlar arasındadır. Kadınlarda oran erkeklere göre daha yüksektir.

İnsanlar arasında uyum bozukluğuna neden olup yaşam kalitesini azaltarak ekonomik ve mesleki kayıplara neden olur.

İlk atak oluşumu işsizlik, boşanma ve ekonomik problemler ile tetikler.

DEPRESYON BULGULARI

Depresyonun bulguları sadece duygusal olmayıp fiziksel belirtilerde göstermektedir. Hatta hastaların doktora gitmesine neden olan yakınmaların üçte ikisi fiziksel şikayetlerdir.

- *Duygusal bulgular:*

Üzüntü, ilgisizlik, zevk alamama, bastırılmış duygular, endişe, dikkatini toplayamama, hayata karşı ilgisizlik, karar vermede zorlanma, suçluluk duygusu, unutkanlık, huzursuzluk, aşırı tepki verme, kaygılanma.

- *Fiziksel bulgular:*

Uyku bozuklukları, belli belirsiz ağrılar, baş ağrısı, sırt ve bel ağrısı, müzmin yorgunluk, iştah artışı ya da azalması, göğüs kafesinde yanma, sıkışma ve patlayacak gibi his.

Bu şikayetleri olan kişi geç kalmadan en kısa zamanda bir uzman doktora gitmesi gerekir. Depresyon duygusal bozukluk olmasına rağmen ilk önce vücudun kimyasal yapısına bakılması gerekir. Çünkü kimyasal yapımız bozulunca ruhsal yapımız da bundan etkilenmeye başlıyor. Bunun için tüm kan tahlilleri, idrar, dışkı analizi yapılması ve gerekli olan filmlerin çekilmelidir.

DEPRESYONDA İSTENMESİ GEREKEN TAHLİLLER

D ve B 12 vitamini, folik asit, demir, demir bağlama, ferritin, bakır, çinko, magnezyum, selenyum, kalsiyum, fosfor, FT3, FT4, TSH, anti-TG, anti-TPO, açlık glükozu, açlık insülin, DHEA, androstenodion, testosteron, idrarda ağır metal, ayrıntılı dışkı analizi, amino asit(kan, idrar), organik asit (idrar), MR, EEG

DEPRESYON VE BESLENME

Beynin yüzde 60'ı yağ asitlerinden oluşur. Beyin yağlarının üçte ikisi çoklu yağ asitleri olan omega-3 ve omega-6'dan oluşur. Depresyonlu olan kişilerde omega-3 yağ asitleri olan EPA ve DEHA düzeyleri düşük bulunmuştur. Yüksek doz omega-3 verilmiş hastalarda depresyon skorları yüzde 48 oranında düşmüştür.

Hamilelikte yeterli kadar balık yağı tüketen kadınlarda doğum sonrası depresyon oranları belirgin olarak düşük bulunmuştur.

Ruh halimizi düzenleyen dopamin, serotonin ve noradrenalin gibi sinir iletileri sentezlerinin görevlerini yapmasında C, B6 ve D vitamini, folik asit ve niasin gibi vitaminlere ihtiyaç vardır.

B12 vitamin eksikliği olanlarda depresyona iki kat daha fazla yakalanırlar.

Doğum kontrol hapları B6 vitamini tüketimini arttırarak depresyona sebep olur.

Selenyum, çinko, demir, magnezyum yetersizliği depresyona yol açabilir.

Tiroid yetersizliği olanlarda beyin yeterli kadar oksijen kullanmadığı için depresyon meydana gelmektedir.

DEPRESYON TEDAVİSİ

İlaç tedavisi, psikoterapi, egzersiz ve beslenme.

İlaç tedavisi ve psikoterapi uzman hekim tarafından yapılması gerekir. Burda egzersizi içine alan zihinsel detokstan bahsedeceğim.

Zihin detoksu yapmak tedavi açısından size faydalı olacaktır. Bunun için neler yapılabilir?

- 1-Egzersiz yapmak.
- 2- Rahatlamak.
- 3- İyi bir uyku düzeni.
- 4- Beyin egzersizleri.

1-Egzersiz yapmak

Beyindeki döngülerin yeniden yapılandırılmaya yardımcı olarak, öğrenmeyi, hafızayı, odaklanmayı daha iyi hale getirir ve iyi bir antidepresif terapidir.

Egzersiz yapıldığında; kardiyovasküler sistem güçlenir, insülin direncini düzenler ve önlere, strese karşı direnci artırır, ruh halinizi iyileştirir, enflamasyonu azaltır, ağrıyı azaltır, hormonları dengeler ve yeni beyin hücrelerinin üretilmesine yardımcı olur.

Egzersiz olarak ne yapılması gerekir? Dışarı çıkıp vücudunuzu hareketlendirdiğiniz her şey egzersiz olarak kabul edilir. Kolayınıza geleni yapın.

2-Rahatlamak

Beynimizde bir anda binlerce düşünce geçer. Gereksiz olan tüm düşünceler ve fikirlerle önem vermeyip gerekli olanları düşünüp zihni rahatlatmalı. Çok düşünmek zihni yorduğu gibi beden de enerjisini tüketir. Hayatta kalmak ve daha iyi yaşamak için çok fazla düşünceden ziyade basit düşünmek gerekir. Rahatlamış bir zihin daha iyi odaklanır ve hayatta daha fazla keyif alır.

3-İyi bir uyku düzeni

Uyku zihinsel sağlık açısından çok önemlidir. Öğrenilen bilgilerin daha iyi kaydedilmesi için gereklidir. Uykudan önce kafein ve şeker gibi maddelerden uzak durun. Horlama ya da apne probleminiz varsa kısa zamanda testlerinizi yaptırın ve tedavinizi olun.

Uykuya engel olacak ilaçlardan kaçının. Yatmadan önce tv izleme ve internet kullanımından kaçının. Her gün aynı saatte uyuyun. Sakin ve huzurlu olduğunuz bir yerde uyuyun. Endişelerinizi en aza indirin ve sakın bir zihin ile uykuya dalın.

4-Beyin egzersizleri

Beyin egzersizleri yapmayan kişilerin Alzheimer hastalığına ve diğer ruhu rahatsızlıklara yakalanma oranı daha fazladır. Yaşlanmada sıkça görülen zihinsel gerilemenin asıl nedenleri; beslenme, hormonlar, bağışıklık ve sindirim fonksiyonlarında dengesizlik, enerji metabolizmamızın aldığı zarar, toksinler, strestir ve zihinsel kullanım eksikliğidir. Tıpkı kaslarımızı kullandığımız gibi beynimizi de kullanmamız gerekir.

Beyin egzersizleri olarak ; kitap okuyun, anlatın ve bir sohbet grubu oluşturun. Yeni bir hobi deneyin. Hesap makinesi yerine zihinden hesap yapın. Seyahat edin ve yeni yerler keşfedin. Bulmaca ve sudoku çözün.

* Mustafa Gürbüz

İstanbul-Esenyurt Aile Sağlığı Merkezi
Aile Hekimi

DİNLEMEK İÇİN TARAT!

KAYNAKLAR:

- 1-Prof.Dr.Ahmet AYDIN, 7'den 70'e Taş Devri Diyeti, hayykitap, sy:411-417
- 2-Prof.Dr.Canfeza SEZGİN, Tam Şifa, hayykitap, sy: 297-305
- 3-Dr. Mark HYMAN, Fonksiyonel Tıp Yaklaşımı ile Zihin Detoksu, celsus kitapevi, sy:313-322

3 KITA DA 600 YILI AŞKIN

YAŞAYAN BİR DEVLETİN

MÂNEVİ KURUCUSU;

Şeyh Edebâli

Moğolların her yeri yakıp yıktığı, Selçuklu devletinin yıkılmanın eşiğine geldiği bir dönemde Anadolu'da da karışıklıklar devam etmekteydi. Moğollardan kaçan pek çok millet ve kavim akınlar halinde Anadolu'ya göç ediyordu. Halkın maddi ve manevi açlık içinde bulunduğu bu dönemde 600 yılı aşarak 3 kıtaya adaletle hüküm getirecek bir devlet doğmak üzereydi.

Şeyh Edebali hazretleri işte böyle bir dönemde Osmanlı devletinin fikri ve manevi temelleri oluşturan ârif ve bilge bir şahsiyet olmuştur. Bir asırdan fazla süren ömrü boyunca Kur'an ve sünnet ışığında yaşamış, "Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi ahirete çalışmış" bir gönül eridir.

Şeyh Edebâli Karaman'da hayata gözlemini açar gelir. Künyesini İmâdüddin Mustafa b. İbrâhim b. İnac el-Kırşehri şeklinde kaydeder.¹ Kaynaklarda Edebâli kelimesinin, bu şekli yanında bazen Atabâli ve kısaltılmış olarak Ede-şeyh şeklinde yazıldığı da görülmektedir. Meşhur olduğu Edebâli ismi Türkçe bir kelime olan "Ata" anlamına gelen ede ile, "eski, yaşlı ve âlim" anlamına gelen bâli kelimelerinden meydana gelir. 1206 senesinde doğduğu düşünülür. 1326 senesinde 120 yaşında Hakk'a yürümüştür.

Edebâli ilk tahsilini Karaman'da yapar. Hanefî fakihî Necmeddin ez-Zâhidî'nin öğrencisi olur. Daha sonra Dımaşk'a giderek Sadreddin Süleyman b. Ebü'l-İz ve Cemâleddin el-Hasîrî gibi dönemin tanınmış âlimlerinden dinî ilimleri tahsil eder. Dımaşk'tan ülkesine dönünce tasavvufa yönelir; Bilecik'te bir zâviye kurarak halkı irşada başlar. Âşıkpaşazâde; zâviyesinin hiç boş kalmadığını, şeyhin gelip geçen fukaranın her türlü ihtiyacını gidermeye çalıştığını, hatta bu maksatla koyun sürüsü bulundurduğunu kaydeder.

Edebâli Osman Gazi ile Bilecik'te tanıştı. Âlim ve sûfilere çok seven Osman Gazi, mübarek günlerde şeyhin zâviyesine giderek dinî ve idarî konularda her zaman onun görüşlerine başvururdu. Osman Gazi bir gece Edebâli'nin zâviyesinde kalmış ve rüyasında;

"Şeyhin koynundan doğan bir ayın kendi koynuna girdiğini, aynı anda göbeğinden bir ağaç bittiğini ve bu ağacın gölgesinin dünyaya yayıldığını, altından dağlar yükseldiğini ve her dağın altından da suların çıktığını görür."

Osman Gazi rüyasını Edebâli'ye anlatınca şeyh;

"Hak Teâlâ sana ve nesline padişahlık verdi. Mübarek olsun. Kızım Malhun Hatun da senin helâlin oldu" der.

Edebâli'nin bu yorumu üzerine Osman Gazi Malhun Hatun ile evlenmiştir.²

Osman Bey'in Şeyh Edebali'ye karşı beslediği derin hürmet ve muhabbetin delilini oğluna verdiği şu nasihatle daha iyi anlayabiliriz;

Bak oğul!

Beni kır, Şeyh Edebali'yi kırma.

O bizim boyumuzun ışığıdır.

Terazisi dirhem şaşmaz.

Bana karşı gel, ona karşı gelme. Bana karşı gelirsen üzülürüm, incinirim. Ona karşı gelirsen gözlerim sana bakmaz, baksa da görmez olur.

Sözümüz Edebali için değil, senin içindir.

Bu dediklerimi vasiyetim say.

Ebü'l-Vefâ el-Bağdâdî'ye (ö.501/1107) nispet edilen Vefâiyye tarikatına mensup olan Edebâli hazretleri aynı zamanda ahî teşkilâtının ilk reisidir. Ahî şeyhliğinin Edebâli'den sonra kime geçtiği ise bilinmemektedir; ancak daha sonra I. Murad'a intikal etmiştir. Son zamanlarında kızı ve

torunu Alâeddin Bey ile Bilecik'te oturan Edebâli'ye Kozağaç köyünün öşür ve hâsılatı verilmiş, kızı Râbia Hatun (veya Bâlâ Hatun) kendilerine verilen bu köyü tekkeye vakfetmiştir.³

Edebâli mutasavvıf olması yanında ilk Osmanlı kadısı ve müftüsüdür. Döneminin birçok fakihî ile görüşmüş ve onlardan ders almış, çok sayıda talebe yetiştirmiştir. İlimsiz bir yolun yıldızsız bir gece olduğu düşüncesi ile her bir alimi gökyüzündeki yıldızlara benzetir.

*İlim Bil, İrfan Bil, Söz Bil
İkram Bil, Kural Bil, Doyum Bil
Usûl Bil, Âdab Bil, Sınır Bil.*

*Yol Bil, Yordam Bil
Hâl Bil, Ahvâl Bil, Gönül bil*

*Çok konuşma, Boş konuşma, Kem konuşma
Mert ol, Yürekli ol, Kimsenin umudunu kırma
Sen seni bil, ömrünce bu yeter sana...*

Önde gelen öğrencilerinden damadı Dursun Fakih, şeyhten sonra Osmanlı Devleti'nin ikinci müftüsü ve kadısı olmuştur. Bu sebepten ötürü Devlet nizam ve kanunlarının hazırlanışında üstün hizmetleri ile Osmanlı devletinin manevi kurucusu kabul edilmiştir.

Şeyh Edebali ömrünün son dönemlerini geçirdiği Bilecik kalesinde vefat eder. Osman Gazi mürşidini kendi elleri ile defnedir. Türbesi ise Orhan gazi tarafından Eski Bilecik şehrinin kurulduğu vadinin sırtında küçük bir tepe üstüne yaptırılmıştır.

Osmanlı'nın kuruluşu sırasında doksantı yaşlarında olan Şeyh Edebâli, bütün ilim, tecrübe ve gayretini bu amaç uğruna sarf etmiştir. Devletin kuruluş aşamasında Osman Bey'e vermiş olduğu şu nasihatler onun geniş irfan ve ilim seviyesinin birer göstergesidir;

Ey Oğul!..

Artık Bey'sin, bundan sonra öfke bize; uysalık sana. Güceniklik bize; gönül alma sana. Suçlamak bize; katlanmak sana. Acizlik, yanılğı bize; hoş görmek sana. Geçimsizlikler, çatışmalar, anlaşmazlıklar bize; adalet sana, haksızlık bize; bağışlama sana.

Ey Oğul!.. Bundan sonra bölmek bize; bütünlüklemler sana. Üşengeçlik bize; uyarmak, gayretlendirmek, şekillendirmek sana.

İnsanlar vardır şafak vaktinde doğar, gün batarken öürler. Unutma ki, dünya sandığın kadar büyük değildir. Dünyayı bize büyük gösteren bizim küçüklüğümüzdür.

Bu yolda nazarımızı sonsuzluğa dikip; büyük yürümek ve büyük ölmek gerek. Bu yolda hurs, diken; benlik ve kibir, engeldir oğul. Sakın hâ kendine takılmayasın ve kendinde boğulmayasın.

Teklilik sadece Allah'a mahsustur, tek başına karara durup hoyrat dünyanın dayanılmaz ağırlığını kaldırmayasın. İşlerini ehil kişilerle, ehil kişilere danışarak tutasın. Danışarsan yol alırsın, danışmazsan yolda takılıp kalırsın oğul.

Oğul! Güçlüsün, akıllısın, söz sahibisin; ama bunları nerede ve nasıl kullanacağını bilemezsen, sabah rüzgârında savrulup gidersin.

Bir dem gelir bir tekmeyle dünyaları yıkacak olursun. Bir dem gelir yerdeki karıncaya mağlup olursun.

Güç hayvanda bile mevcut. Akıl sadece anahtar. Anahtara takılmayasın. Aslanan anahtarın açacağı kapılardır. Kapıların ardında hazineler, kapıların ardında sır vardır. Sırlar ki, ebedî muştuları koynunda barındırır; sonsuza kavuşturur. Akılını kullanıp dünyadayken Cennet'in kapılarını aralayasın oğul.

Öfken ve benliğin bir olup aklını yener!

Daima sabırlı, sebatlı ve iradene sahip olasın. Azminden dönmeyesin. Çıktığın yolu, taşıyacağını yükü iyi bil. Her işin gereğini vaktinde yap.

Öfke ateş, öfke afet, öfke şeytandır oğul. İnsanoğlu dağları devirir; ama öfkesine mağlup olabilir. Öfkeyle savaşı daima taze tutmak gerekir.

Sabırsız olmaz oğul. Sabırsız menzile varılmaz. Kaf Dağı'na sabırsız ulaşılmaz.

Vazifen çetin, yükün ağırdır oğul. Hizmette önde, ücrette geride olasın. Vazifenin en ağırına tâlip olmaktan kaçınmayasın. Vazifenin ağırlığı Yaradan'ın kullarına ihsândır.

Oğul, açık sözlü ol!.. Her sözü üstüne alma, gördüğünü söyleme, bildiğini bilme, sözünü unutma, sözü söz olsun diye söyleme.

Bizler nefreti eritmek için, muhabbetin asâletini dünyaya yeniden hâkim kılmak için çıktık yola. Bu yolda utanacak bir şeyimiz yoktur. Muhabbet yolunun gizlisi saklısı yoktur oğul. Ama altının değerini sarraf bilir; sözünü muhatabına göre ayarlayasın. Câhilin karşısında altınlarını çamura atmayasın.

Yiğit olan kördür, kötülüğü görmez. Sağırdır, kem sözü işitmez. Dilsizdir, her ağzına geleni demez. Bildiğini de her yerde ayaklar altına sermez.

Sevildiğin yere sıkça gidip gelme, muhabbetin kalkar, itibarın kalmaz. Düşmanını çoğaltma, haklı olduğunda kavgadan korkma! Bilesin ki; atın iyisine doru, yiğidin iyisine deli derler!

Her şeyin ortası makbuldür, sevginin de. Sevdiğini gereğinden fazla sevmeyesin. Sevğini de, sadece yüreğinin eline vermeyesin. En çetin imtihan "sevgi" yle olanıdır. "Kişi ne kadar bahâdır olsa da, muhabbete tuş olur" diyen atanın sözünü aklından çıkarmayasın. Böyle imtihan olmamak, istikbalde neslinden utanmamak için gecelerin bağrında, seherlerin aydınlığında duaya durasın

Gönül adamı ömrünü boşa harcamaz, yüreğini ucuza satmaz, edep tâcını başından almaz. Gönül erinin her zaman yüzü yerde, gönlü göktedir. Haklı olduğunda kavga vermesini bilir. Kavgayı sadece bileğiyle değil, ilmiyle ve yüreğiyle yapmasını bilir.

*İyiliğe kötülük, şer kişinin kârı,
İyiliğe iyilik her kişinin kârı,
Kötülüğe iyilik, er kişinin kârı'ymış
oğul.!*

Ey Oğul!.. Üç kişiye acı: Cahillerin içindeki âlime... Zengin iken fakir düşene... Hatırlı iken itibarını kaybedene...

Şunu da unutma! İnsanı yaşat ki, devlet yaşasın.

Ey Oğul!.. Yolun uzun, işin çetin, yükün ağır. Allah-û Teâlâ (cc) yardımcın olsun.

DİPNOTLAR:

1-Amasya Târîhi, II, 428

2-Âşıkpaşazâde, s. 6; ayrıca bk. Terceme-i Menâkıb-ı Tâcül-ârifin, vr. 3b

3-Edebâli; Kamil Dursun, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), 10. Cilt, s.393,394

4-Edebâli; Kamil Dursun, Diyanet İslam Ansiklopedisi (DİA), 10. Cilt, s.393,394.

SÜLEYMAN ÇELEBİ MEVLİD-İ NEBÎ

Yaradılmış cümle oldu şadüman
Gam gidip alem yeniden buldu can

Cümle zerrat-i cihan edip seda
Çağrışuben dediler kim merhaba

Merhaba ey âl-i sultan merhaba
Merhaba ey kan-i irfan merhaba

Merhaba ey sırr-ı fûrkan merhaba
Merhaba ey derde dermân merhaba

Merhaba ey bülbül-i bağ-ı Cemâl
Merhaba ey derde derman merhaba

Merhaba ey mah-ü hürşid-i Hüda
Merhaba ey Hakk´dan olmayan cüdâ

Merhaba ey asi ümmet melcei
Merhaba ey çaresizler eşfai

Merhaba ey can-ı bâki merhaba
Merhaba uşşaka saki merhaba

Merhaba ey kudreti ayn-ı Halil
Merhaba ey has-ı mahbub-u Celil

Merhaba ey rahmeten lil´alemin
Merhaba sensiz şefia´l müznibin

Çalışmayı ve üretmeyi ibadet
sayan bir anlayışa sahip olmak;

Ahî Teşkilatı

Ahî Teşkilatı

Arapça "*kardeşim*" manasındaki ahî kelimesinden gelen bu adın Türkçe 'deki akıdan (cömert) türetildiğini ileri sürenler de vardır. Temelde Kur'an'a ve Hz. Peygamber'in sünnetine dayandırılan prensiplerle İslâmî anlayışa doğrudan bağlı olan Ahiliğin, tasavvufta önemli bir yeri bulunan "*uhuvvet*"i hatırlatmasından dolayı da kolayca yayılması ve kabul görmesi mümkün olmuştur.

Bu teşkilâtın Anadolu'da kurulmasında *fütüvvet* teşkilâtının büyük tesiri vardır. İslâm'ın ilk asrından itibaren görülmeye başlayan fütüvvet teşekkülleri içinde hicri III. (IX.) yüzyıldan itibaren de esnaf birlikleri ortaya çıkmıştır. Başka bölgelerde mensuplarına *civanmerd*, *ayyâr* (*ayyârân*), *fetâ* (*fityan*) gibi isimler verilen fütüvvet ülküsünün, İslâm'ın yayılmasına paralel olarak Suriye, Irak, İran, Türkistan, Semerkant, Endülüs, Kuzey Afrika ve Mısır'da esnaf ve sanatkârlar arasında yaygın olduğu bilinmektedir.

Türkler, İslâmiyet'i kabul etmeleri ve Anadolu'ya yerleşmelerinden itibaren fütüvvet ülküsünü benimseyip kendilerine has yiğitlik, cömertlik ve kahramanlık vasıflarıyla süslemişlerdir. Bununla birlikte Ahiliğin temel belirleyicisi olan İslâmî-tasavvufî düşünüş ve yaşayış her devirde ve bölgede geçerliliğini korumuştur. Anadolu'da Ahiliğin kurucusu olarak bilinen ve İran'ın Hoy şehrinde doğan Şeyh Nasîrüddin Mahmûd (ö. 1262), sonraları **Ahî Evran** ismiyle anılmıştır.

Özellikle I. Alâeddin Keykubad'ın büyük destek ve yardımıyla, bir taraftan İslâmî-tasavvufî düşünceye ve fütüvvet ilkelerine bağlı kalarak tekke ve zâviyelerde şeyh mürid ilişkilerini, diğer taraftan iş yerlerinde usta, kalfa ve çırak münasebetlerini ve buna bağlı olarak iktisadî hayatı düzenleyen Ahiliğin Anadolu'da kurulup gelişmesinde Ahî Evran'ın büyük rolü olmuştur.¹

Büyük şehirlerde çeşitli gruplar halinde teşkilâtlanan ahîlerin her birinin müstakil bir zâviyesi vardı. Küçük şehirlerde ise muhtelif meslek grupları tek bir birlik teşkil edebiliyorlardı. Anadolu Selçuklu Devleti zamanında bu birlikler mesleklere ait problemleri halletmekte ve devlet ile olan münasebetleri düzenlemekte idiler. Mal ve kalite kontrolü, fiyat tesbiti, bu birliklerin aslî görevi idi.

Bu dönemde, teşkilâta ilk defa girenlere **yiğit** veya **çırak** adı verilir, ahîlik daha sonra kazanılırdı. Esnaf birliklerinin başında şeyh, halife veya nakibler, bütün esnafın en üst makamında ise şeyhü'l-meşâyih bulunuyordu. Ayrıca mesleğin geleceği açısından çırakların yetiştirilmesine de çok büyük önem veriliyordu. Anadolu'da köylere kadar yayılan Ahilik pek çok devlet adamını, askerî zümre mensuplarını, kadı ve müderrisleri, tarikat şeyhlerini bünyesinde toplamıştır. Bu durum XIV. yüzyıla kadar sürdü; bundan sonra ise organize esnaf birlikleri şeklini aldı ve iktisadî faaliyet ön plana çıkmaya başladı.

Ahîlik Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda da büyük rol oynadı. Ahîliğe giriş şerbet içmek (*şürb*), şed veya peştamal kuşanmak, şalvar giymekle gerçekleşmekteydi. Ahîlik bünyesi içindeki esnaf birlikleri ustalar, kalfalar ve çıraklardan oluşuyordu. Çıraklıktan itibaren birlik içinde yükselmek için meslekî ehliyet ve liyakat şarttı.

Çıraklar mesleği çok iyi öğrenmedikçe dükkân açamazlardı. Esnaf ve dükkân sayıları, iş aletleri ve tezgâhlar sınırlandırıldığı gibi ihtiyaca göre mal üretimi de esastı. Osmanlı döneminde esnaf birliklerinin idare tarzına çok önem verilmişti. Sanat erbabı içinde en dürüst ve en çok saygıya değer olan, muhtemelen yaşça da önde bulunan bir üstat teşkilâtın reisi olup kendisine **ahî** deniyordu. Bunların zanaat mensupları üzerinde bir şeyh gibi nüfuzu vardı. Ayrıca esnaf arasındaki inzibati temin eden ve **yiğitbaşı** yahut **server** denilen bir ikinci reis bulunuyordu.

Bir şehirde mevcut zanaat şubesi sayısı kadar olan ahilerden birisi diğerlerine reis oluyor ve buna ahi baba adı veriliyordu. Ahî babalar, genellikle Kırşehir'deki Ahî Evran Tekkesi'ne bağlı olan şeyhler ile bunların çeşitli illerdeki vekilleri idi. Büyük âlim ve mutasavvıf Şeyh Edebali de ahî şeyhlerinden olup Osman Gazi ile sıkı ilişkiler kurmuş ve kızını onunla evlendirmişti. Orhan Gazi ise Ahîliğe ait "**ihityârü'd-dîn**" unvanını almıştı.²

İnsanlık dünyasının ihtiyaç duyduğu evrensel değerlere sahip olan Ahiliğin bugün dahi insanoğlunun bütün kesimlerini içine alan ve onlara yol gösteren bir hayat ve üretim tarzıdır. Bu bakımdan ecdadımız tarafından kurulan ve milletimiz tarafından içselleştirilen Ahilik kurumunun

ve onun değerlerinin tüm yönleriyle araştırılması, ortaya konulması ve uygulanabilir değerler manzumesi olarak sunulması büyük bir önem taşımaktadır. Bu kurum ve değerlerin temelinde medeniyet, kardeşlik, cömertlik, tevazu, kanaatkârlık, bilgiden uygulama maya giden hikmet, çalışma ahlâkı, dayanışma ve paylaşma vardır.

Bütün bu değerler, Anadolu coğrafyasını bir halı gibi dokuyan, Ahi Evran'ın nasihatleri ile taçlanarak bizlere kılavuzluk etmektedir. Esasında bu değerlerin tamamında erdemli insan yetiştirmek gayesi vardır. Bu çerçevede Ahilik, çalışmayı ve üretmeyi ibadet sayan bir anlayış içinde iş hayatına belli ilkeler, düzen ve uygulamalar getirmiş; iş ve meslek hayatının gelişmesine öncülük etmiştir.³

KAYNAK:

- 1-İslam Ansiklopedisi, c.1,s.540
- 2-İslam Ansiklopedisi, c.1,s.541
- 3-Ahilik Ansiklopedisi, c.1,s.9

VAKFIMIZIN KARABÜK İLİNDEKİ FAALİYETLERİ

Vakfımızın Karabük ilindeki faaliyetleri ve cemaatleşme süresi ise 2011 yılında başlamıştır.

Karabük cemaatimiz ilk seneler bir kardeşimizin, 2 katlı evini bizlere tahsis etmesiyle yerleşik düzene geçmiştir.

2019 yılında Kamil Hocamızın Karabük ilini ziyaret etmeleri sonucunda cemaatimizin daha rahat kullanabileceği bir alan alınması konusunda bizlere öncülük etmiştir.

2021 yılında Vakfımız Karabük cemaatimize 288 m² alan içerisinde 3 tarafı bahçe içerisinde (12+12+8 m² lik 3 oda, 27 m² lik bir salon, 11 m² lik mutfak, banyo ve wc olmak üzere)

müstakil bir temsilcilik yeri almıştır.

Bahçe içerisinde ilave olarak Müştemilat şeklinde (mutfak, banyo ve wc olmak üzere) toplamda 27 m² bir salon bulunmaktadır.

Bahçemizde yeşil alan yanında; Üzüm, Asma ve Erik ağacı da mevcuttur.

Hizmet Binası alındıktan sonra bahçe, iç ve dış çevresinde onarım yapılmıştır.

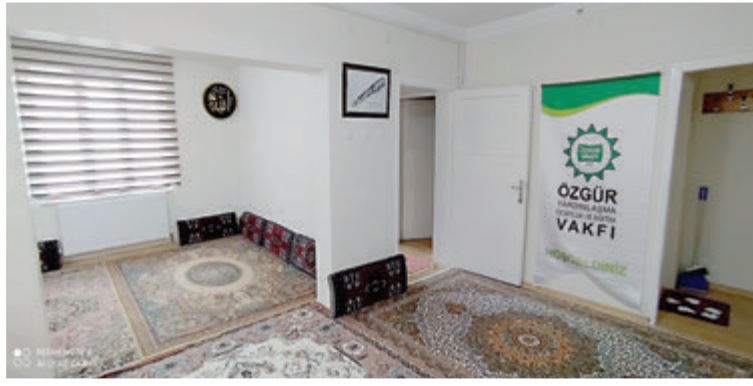
KARABÜK HİZMET BİNASI

(DIŞARIDAN GÖRÜNÜM)

KARABÜK HİZMET BİNASI

(İÇERİDEN GÖRÜNÜM)

KARABÜK HİZMET BİNASI (İÇERİDEN GÖRÜNÜM)

NEREDE OLURSAN OL,
ALLAH'A KARŞI
SORUMLULUĞUNUN
BİLİNCİNDE OL!

HADİS-İ ŞERİF
(TİRMİZİ, BİRR, 55)

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

www.ozgurvakfi.org

 Bize ulaşabileceğiniz adresler...

[OZGURVAKFI/FACEBOOK.COM](https://www.facebook.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI/INSTAGRAM.COM](https://www.instagram.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI/TWITTER.COM](https://twitter.com/ozgurvakfi)

[WWW.OZGURVAKFI.ORG](http://www.ozgurvakfi.org)

[OZGURVAKFI/YOUTUBE.COM](https://www.youtube.com/ozgurvakfi)

[OZGURVAKFI@GMAIL.COM](mailto:ozgurvakfi@gmail.com)